

IMPORTURI AMFORICE LA ALBEȘTI (JUD. CONSTANȚA) : SINOPE

ADRIAN RĂDULESCU, MARIA BĂRBULESCU,
LIVIA BUZOIANU, NICOLAE CHELUȚĂ-GEORGESCU

Prezentul studiu consacrat produselor șampilate sinopeene se plasează în continuare unor preocupări recente¹ al căror obiect l-a constituit prezența materialelor amforice în așezarea greco-autohtonă de la Albești. Un număr mare de materiale publicate mai ales în ultimii 20 de ani² fac dovada faptului că Sinope, pe toată durata existenței sale autonome, a fost un partener comercial deloc de neglijat al Callatidei³. Așezările din teritoriul cunoscutei colonii vest-pontice nu puteau să nu beneficieze de pe urma unor atari relații, deși pe măsură ce ele vor deveni mai puternice și vor depinde mai puțin de colonie, vor face notă aparte și nu întotdeauna în direcția imprimată de colonie. Este tocmai ceea ce încercăm să dovedim la Albești prin analiza produselor șampilate de Sinope, singurele care prin numărul lor mare și prezența și într-o perioadă mai târzie din viața așezării se pretează la o astfel de argumentare⁴.

Înainte de a trece la o prezentare a materialului sinopean de la Albești, considerăm necesară o „rememorare” a datelor problemei, legate de fiecare dată de cronologia stabilită încă din 1929 de B.N. Grakov, în-

¹ Vezi studiile noastre, publicate în Pontica, 19, 1986, p. 33—60 ; p. 61—74 ; Pontica, 20, 1987, p. 53—76 și p. 79—106.

² Ne referim în primul rând la ampla prezentare făcută de M. Gramatopol, Gh. Poenaru-Bordea, în Dacia, NS, 13, 1969, p. 127—282 ; (o parte din materialele publicate anterior de Th. Sauciuc-Săveanu sînt reluate sau își află tipologia în acest catalog) ; dintre studiile care au ca obiect un număr mai mare de șampile de la Callatis notăm L. Buzoianu, N. Cheluță-Georgescu, Pontica, 16, 1983, p. 149—187 ; Al. Avram, SCIVA, 39, 1988, 3, p. 287—313 ; Al. Avram, Gh. Poenaru-Bordea, Dacia, NS, 32, 1988, p. 27—35.

³ Vezi și un decret de proxenie dat de Sinope pentru un cetățean originar din Callatis, la David French, BCH, Suppl. 13, 1986, p. 391—393 (data decretului, sec. IV î.e.n., deși nu este exclus și sec. III î.e.n.) ; Em. Doruțiu-Boilă, SCIVA, 39, 1988, 3, p. 246, n. 23.

⁴ Vezi totuși și situația importurilor din Rhodos, prezentată de noi în Pontica, 20, 1987, 53—76.

tr-o lucrare devenită clasică⁵. Pornind de la schema inițială stabilită de Grakov și care avea în compunere șase grupe cronologice, alți cercetători sovietici au propus, pe rînd, scări cronologice proprii, în ordinea stabilită de Grakov, dar ale căror deviații de timp ajung între 50 și chiar 100 de ani⁶. Ne referim la propunerile, nu întotdeauna rămase definitive, ale lui Semenov (în 1963)⁷, Brashinskii (tot 1963)⁸ și Vasilenko (în 1972)⁹. O imagine a acestor cronologii o dă recent Fr. Alabe într-un tabel ce conține și numărul de astynomi corespunzători fiecărei grupe :

	Grakov	Semenov	Brashinskii	Vasilenko
23 ast. Grupa I	300—270	350—325	360—320	400—360
42 ast. Grupa II	270—220	325—280	320—270	360—310
29 ast. Grupa III	220—180	280—245	270—220	310—260
22 ast. Grupa IV	180—150	245—215	220—183	260—220
30 ast. Grupa V	150—120	215—170	183—150	220—180
45 ast. Grupa VI	120—70	170—110	150—100	180—130
Total — 214 ast.	230 ani	240 ani	260 ani	270 ani

Tabelul nu poate oferi și niște date definitive, întrucît atît Grakov cît și Brashinskii, revenind asupra schemelor inițiale, operează modificări la una sau alta dintre grupe, fără să intervină asupra întregii lor cronologii. Astfel, Grakov, în 1954, stabilește momentul de început al ștampilelor de Sinope la mijlocul sec. IV î.e.n.¹⁰. La rîndul lui, Brashinskii, în 1980, conștient evită niște date absolute pentru grupele III și IV, pe care le plasează în sec. III î.e.n.¹¹ Același cercetător, în 1984, mai decis acum, acordă valoare determinantă prezenței ștampilelor de grupa a IV-a la Elisavetovskoe și admite că „datarea acestei grupe în al doilea sfert al sec. III î.e.n. se bazează pe sincronisme bine stabilite”¹².

⁵ B. N. Grakov, *Drevnegreceskie keramiceskie kleima s imenami astinomov* M., 1929.

⁶ O trecere în revistă a cercetărilor, vezi la D. B. Șelov, *Keramiceskie kleima iz Tanaisa III—I vekov do n.e.*, M. 1975, p. 135—137 și, mai recent, Fr. Alabe, în *Recherches sur les amphores grecques*, BCH, Suppl. 13, 1986, p. 377—380.

⁷ Vezi D. B. Șelov, *op. cit.*, p. 136, n. 11.

⁸ I. B. Brashinskii, *Ekonomiceskie sviazi Sinopî v IV-II vv. do n.e.*, vol. *Antîčnii gorod*, M., 1963, p. 133.

⁹ D. B. Șelov, *op. cit.*, p. 136, n. 16.

¹⁰ B. N. Grakov, *MIA*, 36, 1954, p. 90.

¹¹ I. B. Brashinskii, *Greceskii keramiceskii import na nižnem Donu v V—III vv. do n.e.*, L., 1980, p. 42 (notat mai departe, Brashinskii, 1980).

¹² I. B. Brashinskii, *Metodî issledovanîia antičnoi trgovli*, L., 1984, p. 128—147 (notat mai departe, Brashinskii, 1984); vezi observația la Fr. Alabe, *loc. cit.*, p. 379.

O cronologie deosebită, fondată pe o clasificare originală, propune V. I. Tehmistrenko¹³. Lui, și în particular lui V. F. Gaidukievici, li se recunoaște¹⁴ meritul de a fi pus în legătură sfîrșitul șampilării la Sinope cu capturarea orașului, în 183 î.e.n., de către Pharnakes I, regele Pontului¹⁵. Această opinie, respinsă de Brashinskii în 1963¹⁶, pare acum nu numai logică, dar și fundamentată de conținutul descoperirilor arheologice din Athena, de la Middle Stoa. Cum data finală a șampilelor din săpătura de aici este anul 183 î.e.n. (dată stabilită după șampilele rhodiene și cnidiene), concluzia Virginiei Grace după care „seriile șampilelor sinopeene au luat sfîrșit în 183 î.e.n.”¹⁷, pare acum definitivă. Încă din 1956 V. Grace sugerase datarea unor șampile din grupa a VI-a în prima jumătate sau, mai probabil, în primul sfert al sec. III î.e.n. (întrevăzînd posibilitatea unor reconsiderări a unor părți din cronologia lui Grakov)¹⁸, iar în 1970 era fermă în afirmația că „data de sfîrșit a seriei de Sinope a fost 183 î.e.n.”¹⁹.

Un alt punct ce pare să întrunească asentimentul quasigeneral din partea cercetătorilor privește data de început a șampilării, pe care Tehmistrenko o stabilește prin analogie cu drahmele de argint de Sinope cu emblema „vulturul pe delfin”, care au circulat în perioada 370—360 î.e.n.²⁰. Dar același cercetător admite o dată și mai timpurie a șampilării produselor sinopeene, care s-ar plasa în primul sfert al sec. IV î.e.n. sau în ultimul sfert al sec. V î.e.n. Fără să excludem posibilitatea unei eventuale datări mai coborîte — vezi tot la Tehmistrenko ipoteza șampilării amforelor în perioada cea mai timpurie doar cu șampile anepigrafice — ni se pare mai fundamentată teza începutului șampilării la Sinope în perioada deja anunțată. Pe de altă parte, argumentația lui Vasilenko, și ea în favoarea unei datări coborîte, nu pare pentru Brashinskii îndeajuns de convingătoare și este respinsă acum de reluarea interpretării materialului din kurganul „Vosimoipiatibratnii” din necropola de Elisavetovskoe²¹.

¹³ V. I. Tehmistrenko, SA, 1970, 3; idem, *Kleima kak istočnik dlia izučeniia keramiceskovo proizvodstva v Sinope v IV—II vv. do n.e.*, M., 1963, lucrare citată de D. B. Șelov, *op. cit.*, p. 136, n. 10.

¹⁴ V. Grace, M. Savvatanou-Pétrapoulakou, *Les timbres amphoriques grecs — Exploration archéologique de Délos*, 27, P. 1970, p. 284; eadem, *Hesperia*, 54, 1985, p. 20, n. 50.

¹⁵ V. I. Tehmistrenko, SA, 3, 1960, p. 75 (deși același autor fixează sfîrșitul șampilării la cca. 175 î.e.n. și stabilește lichidarea magistraturii astynomilor la Sinope cu cîțiva ani mai devreme decît 183 î.e.n., *ibid.*, n. 106).

¹⁶ I. B. Brashinskii, în *Antičnii gorod*, p. 133 și n. 7; vezi și D. B. Șelov, *op. cit.*, p. 137.

¹⁷ V. Grace, *loc. cit.*, p. 21.

¹⁸ Eadem, *Hesperia*, Suppl. 10, 1956, p. 165—166, sub nr. 194.

¹⁹ V. Grace, M. Savvatanou-Pétrapoulakou, *op. cit.*, p. 284; vezi mai de parte, p. 382, o argumentare în componența depozitului din Olbia (E. I. Levi, vol. *Olvia. Temenos i agora*, M.-L., 1964, p. 225—280).

²⁰ V. I. Tehmistrenko, SA, 1960, 3, p. 68.

²¹ I. B. Brashinskii, 1980, p. 43.

Revenind asupra cronologiei propuse de Tehmistrenko, incontestabil meritorie în urmărirea schimbărilor treptate petrecute în conținutul legendelor și emblemelor ștampilelor de Sinope, aceasta are de suferit însă sub aspectul clarității²². Unele din observațiile și criteriile stabilite de Tehmistrenko rămân însă în picioare și au șansa de a fi desăvârșite ulterior de alți cercetători.

Considerând ca limite ciștigate, cu aproximație mijlocul sec. IV î.e.n. și 183 î.e.n. pentru ștampilarea produselor sinopeene, nu putem să nu remarcăm faptul că răstimpul avut în vedere (aproape 180 de ani) este inferior ca durată celorlalte intervale de timp propuse (vezi tabelul) și depășit de numărul de astynomi afectați întregii perioade de ștampilare²³. Dacă acest interval, așa cum pare acum, este și cel real, atunci trebuie să acceptăm ca ipoteză de lucru sugestia V. Grace²⁴ după care, funcția de astynom la Sinope, diferită de cea de eponim oficial²⁵, nu se desfășura pe durata unui an întreg.

Vom nota câteva puncte comune ale cercetărilor cu privire la plasarea în timp a uneia sau alteia din grupele grakoviene, în funcție de care va fi analizat apoi și materialul amforic de la Albești.

Recentele descoperiri de la Valma (Thasos) au dus la aflarea a două produse sinopeene cu nume din subgrupa I A la Grakov și emblema „vultur pe delfin”²⁶. Cele două ștampile se acordă ca datare cu restul de peste 250 de exemplare thasiene, din care majoritatea aparțin perioadei 370—330 î.e.n. și, la o primă analiză, cu restul materialelor — monede și piese ceramice —, împreună cu care formează un ansamblu omogen²⁷.

Un alt sincronism privește sfârșitul grupei I sau trecerea de la grupa I de ștampile la grupa a II-a, eveniment plasat de Brashinskii în al treilea sfert al sec. IV î.e.n., în funcție de inventarul mormintului 8 din necropola de la Elisavetovskoe²⁸. Datarea este întărită prin găsirea unui stater de aur de la Philip al II-lea și a unui kantharos attic în in-

²² Vezi observațiile la D. B. Șelov, *op. cit.*, p. 138.

²³ Acest număr nu a rămas la 214; el a mai crescut între timp, este adevarat, însă, cu puține nume noi, după cum alte nume cu statut nesigur la Grakov, sînt apreciate acum ca producători.

²⁴ V. Grace, *Hesperia*, 54, 1985, p. 21.

²⁵ Vezi Grakov, 1929, p. 49; pentru funcția de astynom, Fr. Alabe propune denumirea de „fals-eponim” (după modelul thasian), terminologie, după noi, mai puțin clară decît cea oficială înscrisă pe ștampile. Vezi D. B. Șelov, *MIA*, 56, 1957, p. 213—214 și V. I. Tehmistrenko, *SA*, 1971, 3, p. 67—75, observații cu privire și la alte funcții înscrise pe ștampilele de Sinope, respectiv ἀγοράνομος și ἀγορευτής. În figurarea pe aceeași ștampilă a funcției de ἀγοράνομος și ἀγορευτής pentru una și aceeași persoană (vezi Tehmistrenko, *loc. cit.*, reluarea unei ștampile publicate de E. M. Pridik și B. N. Grakov), putem vedea o indicație că funcția de *astynom*, mai puțin important decît aceea de *astymnet*, posibil să nu fi fost anuală.

²⁶ Fr. Alabe, *loc. cit.*, p. 385.

²⁷ Francine Blondé, *BCH, Suppl.* 13, 1986, p. 277—278.

²⁸ Inițial, Brashinskii, *SA*, 3, 1961, p. 183 și urm. plasa acest mormînt la granița dintre al treilea și ultimul sfert al sec. IV î.e.n. Revenind, în 1984, p. 139, același cercetător restrînge definitiv datarea la al treilea sfert al sec. IV î.e.n.

ventarul unui mormînt de la Vani (R.S.S. Gruzină), care conţinea pe lângă alte piese şi o amforă sinopeană cu ştampila ἐπι Κύγου, din grupa I tîrzie ²⁹.

Ștampile din grupa I-B și II au fost descoperite și pe agoraua atheniană, în depozite tot din al treilea sfert al sec. IV î.e.n. ³⁰, astfel că trecerea dintre cele două grupe pare acum definitiv fixată în acest sfert de secol.

Tot definitiv acceptată pare datarea complexului movilei Zelensk la sfîrșitul sec. IV — începutul sec. III î.e.n. ³¹. Deosebit de important pentru noi este aflarea în inventarul movilei a unui număr de 18 ștampile sinopeene din grupele II și III, situație care permite discuții asupra cronologiei ultimei grupe ³².

Alte descoperiri de la Eupatoria (Kerkinitis) ³³ și Sborjanovo ³⁴, lângă Isperih, sprijină datarea celor două grupe sinopeene pe alte materiale amforice aflate în săpătură — în special produse de Heraclea Pontică și Thasos. La Eupatoria, cele 8 ștampile thasiene identificate ³⁵ asigură pentru restul pieselor o datare în ultimul sfert al sec. IV î.e.n. ³⁶, perioadă care, dată fiind prezența și a unor piese heracleene din perioada C, poate să se fi prelungit și la începutul secolului următor ³⁷. Comparînd cu situația de la Sborjanovo, cetate tracică parțial contemporană așezării de la Eupatoria, avem asigurată pentru ștampilele de grupa a III-a sinopeană o datare în ultimul sfert al sec. IV î.e.n. și probabil primele decenii ale secolului următor. Două nume din această grupă — Μικρίας și Μνησικλῆς — sînt comune și la Eupatoria, iar majoritatea ștampilelor de Thasos se datează între anii 325—310 î.e.n. ³⁸. Singura ștampilă din sec. III î.e.n. este un exemplar thasian cu numele lui Χαιρέας ³⁹.

Un alt punct asupra căruia s-au purtat discuții a avut ca obiect datarea ridicată a grupei a IV-a (după Grakov, 1929 și Brashinskii, 1963). Reluînd observațiile pe baza materialelor de pe malul stîng al Nistrului (Nikonium, Efimovka, Zatoka), B. A. Vasilenko arată incompatibilitatea grupei a IV-a de ștampile sinopeene (datată la sfîrși-

²⁹ I. B. Brashinskii, 1984, p. 138—139 și n. 59—60.

³⁰ V. Grace, *loc. cit.*, p. 21, n. 52.

³¹ Vezi Brashinskii, 1984, p. 140—141 și notele 69, 71, 73.

³² Vezi V. I. Tehmistrenko, SA, 1960, 3, p. 71.

³³ A. B. Kolesnikov, VDI, 1985, 2, p. 67—73.

³⁴ A. Balkanska, Archeologija, 27, 1985, 4, p. 24—31.

³⁵ Ștampilele thasiene au înscrise pe ele numele lui Ποῦλος, Ἀλκείδης, Ἀρχήναξ, Δέαλκος.

³⁶ M. Debidour, BCH, Suppl. 13, 1986, p. 331.

³⁷ De altfel, autorul articolului referitor la descoperirile de la Eupatoria, A. B. Kolesnikov, stabilește durata de viață a așezării de aici anii 350—280 î.e.n., propunînd și o cronologie a primelor patru grupe sinopeene: grupa I — 370—345 î.e.n.; grupa a II-a — 345—305 î.e.n.; grupa a III-a — 305—275 î.e.n. și grupa a IV-a — 275—250 î.e.n. (vezi A. B. Kolesnikov, *loc. cit.*).

³⁸ A. Balkanska, *loc. cit.* Ștampilele de Thasos aparțin, în ordine, lui Δεινόπας, Κρητιστόωνξ, Κριτίας, Κλεοφῶν II și Χαιρέας. Pentru datarea lor, vezi M. Debidour, *loc. cit.*, 100, p. 331—332.

³⁹ Datat 300—270 î.e.n. sau 290—273 î.e.n. Ultima datare vezi la Gh. Poenaru-Bordea, BCH, Suppl. 13, 1986, p. 348—349.

tul sec. III — începutul sec. II î.e.n. după Brashinskii) cu celelalte date rezultate în urma cercetării așezărilor amintite și ajunge la concluzia unei noi revizuirii a datelor absolute a ștampilelor de Sinope, în favoarea scăderii lor⁴⁰. La concluzii referitoare la necesitatea redatării grupelor târzii ajunge și Vinogradov pe baza analizei materialelor din așezarea Andreevka Iujnaia⁴¹. La rîndul lui, D. B. Șelov, pe baza materialelor de la Tanais presupune că ștampilele din grupa a IV-a trebuie date în sec. III î.e.n., posibil chiar în prima jumătate a secolului⁴². Ultima presupunere a lui Șelov pare credibilă și Brashinskii o va lua în considerare în cercetarea materialelor de la Elisavetovskoe⁴³. Cum viața la Elisavetovskoe ca centru comercial încetează nu mai târziu de mijlocul sec. III î.e.n.⁴⁴ iar cele mai târzii ștampile sinopeene de aici sînt cele din grupa a IV-a⁴⁵, ar rezulta că data de sfîrșit a acestei grupe s-ar plasa în jurul mijlocului acestui secol⁴⁶.

Un studiu asupra ștampilelor de grupa a IV-a stabilește pentru această grupă perioada cuprinsă între 280—262 î.e.n.⁴⁷. Prin metoda calculului invers, V. Grace ajunge la o datare apropiată — 281—259 î.e.n. —, dar, nebeneficiind de contexte arheologice apropiate, cunoscuta savantă o dă mai mult cu valoare informativă. O indicație mai generală de datare a grupeii a IV-a în sec. III î.e.n. este aflată în descoperirea unei ștampile din această grupă în context de sec. III î.e.n., similară unui alt exemplar descoperit la Seuthopolis⁴⁸.

Pentru ultimele două grupe grakoviene ne rămîne perioada din jurul mijlocului sec. III î.e.n. pînă în 183 î.e.n. Cum ultima dată pare acum definitivă, vom mai adăuga două puncte de sprijin argumentației de la începutul discuției noastre. Primul este mai vechi și se referă la prezența ștampilelor sinopeene din grupele V și VI în depozitul-cisternă de pe agoraua olbiană (în care majoritare sînt ștampilele rhodiene din perioada „pergamică”⁴⁹). Referindu-se tocmai la prezența sinopeană din

⁴⁰ B. A. Vasilenko, SA, 1971, 3. Vezi în tabel datele propuse de el în 1972 pentru grupa a IV-a: 260—220 î.e.n.

⁴¹ I. T. Kruglikova, Iu. G. Vinogradov, KS, 133, 1973, p. 44 și urm.

⁴² D. B. Șelov, *Keramiceskie kleima iz Tanaisa...*, p. 139.

⁴³ I. B. Brashinskii, 1980, p. 42.

⁴⁴ *Ibidem*; Brashinskii nu exclude posibilitatea ca perioada funcționării acestui centru să se limiteze la prima treime a sec. III î.e.n.

⁴⁵ Două ștampile sinopeene din grupa a VI-a au ajuns aici probabil de la Tanais.

⁴⁶ Pornind de la aceste observații ale lui Brashinskii își va baza A. B. Kolesnikov propunerile sale de cronologie, vezi mai sus, n. 37.

⁴⁷ N. Conovici, SCIVA, 40, 1989, 1, p. 29—40. Datele care sînt atribuite celorlalte grupe sinopeene le aflăm parțial la Al. Avram, V. Sandu, SCIVA, 39, 1988, 3, p. 287—313: grupa I-a — 360—325 î.e.n.; grupa a II-a — 325—305 î.e.n.; grupa a III-a — 305—280 î.e.n.; grupa a IV-a — 280—260 î.e.n.; grupa a V-a — 260—230 î.e.n.; grupa a VI-a — 230—183 î.e.n.

⁴⁸ V. Grace, *loc. cit.*, p. 20 și n. 51 referitoare la așezarea de la Seuthopolis (datată după seriile monetare între 359—229 î.e.n. sau, mai nou, 350—275 î.e.n.); ștampila sinopeană de grupa a IV-a cu numele lui Ἀντίπατος, la care se referă Grace, este considerată acum de cercetătorii bulgari ca fiind străină complexului.

⁴⁹ E. I. Levi, *loc. cit.*, p. 225—280 (274 pentru ștampilele sinopeene).

acest depozit, V. Grace își exprima în 1971 opinia că datarea complexului este ceva mai târzie decât mijlocul sec. II î.e.n. și îi confirmă supoziția după care seriile de Sinope iau sfârșit în prima jumătate a sec. II î.e.n.⁵⁰

Al doilea punct de sprijin îl aduce Fr. Alabe, care prezintă o ștampilă sinopeană din grupa a VI-a (după Alabe, începutul grupei), găsită la Apollonia (în Lybia) împreună cu ștampile rhodiene și cndiene din perioada 240—190 î.e.n.⁵¹

Din acest punct de vedere afirmația lui Șelov, după care ștampilarea astynomică mai exista la Sinope în a doua jumătate a sec. II î.e.n., credem că trebuie revizuită⁵², mai ales că ștampile din grupele V—VI pe care el își bazează argumentația s-au aflat și la Albești, unde Rhodosul nu mai este prezent de la sfârșitul perioadei a II-a⁵³. O verificare se pare că o aflăm în rezultatele cercetării de la Satu-Nou — „Valea lui Voicu“ : ștampilele sinopeene de aici aparțin numai grupelor V și VI, în timp ce datarea ștampilelor rhodiene este delimitată între 260—190 î.e.n.⁵⁴ (din 47 exemplare rhodiene, doar una singură este contemporană depozitului pergamic, restul aparțin perioadelor timpurii — I și II⁵⁵). Mai puțin clară pentru noi este situația de la Semenovka (în Crimeea), unde s-au aflat 7 ștampile sinopeene din grupele V și VI și 21 exemplare rhodiene, între care unele sînt ulterioare perioadei complexului din Pergam⁵⁶.

În ce ne privește, nu sîntem în măsură să operăm o separație între cele două grupe — și din datele cunoscute de noi, mergînd doar pe sistemul asociațiilor de nume — nu știm cît va fi de semnificativ un atare demers. De aceea, vom adopta delimitările onomastice la care s-a oprit B. N. Grakov, cărora le vom adăuga propriile observații ocazionate de situația stratigrafică de la Albești. Din punct de vedere cronologic, pentru ambele grupe avem în vedere perioada cuprinsă aproximativ între mijlocul sec. III î.e.n. — 183 î.e.n. (eventual 262/259—230/229, grupa a V-a, și 230/229 — 183 î.e.n., grupa a VI-a⁵⁷).

⁵⁰ V. Grace, M. Savvastianou-Pétrapoulakou, *op. cit.*, p. 332.

⁵¹ Fr. Alabe, *loc. cit.*, p. 384—385.

⁵² D. B. Șelov, *op. cit.*, p. 139; de altfel, tot Șelov, MIA, 56, 1957, p. 212 distinge o categorie de ștampile (VII) care s-ar data de-abia în sec. I î.e.n.

⁵³ A. Rădulescu, M. Bărbulescu, L. Buzoianu, Pontica, 20, 1987 p. 66.

⁵⁴ N. Conovici, în *Cultură și civilizație la Dunărea de Jos, Călărași*, p. 130—131.

⁵⁵ N. Conovici, SCIVA, 40, 1989, I, p. 36.

⁵⁶ I. T. Kruglikova, KS, 116, 1969, p. 93—97.

⁵⁷ Datele sînt aflate de noi prin calcul invers și la ele s-au oprit V. Grace (indirect și prin aceeași metodă) și Al. Avram, N. Conovici. Ele corespund numai dacă avem în vedere numărul de 30 de astynomi din grupa a V-a și 46 de astynomi din grupa a VI-a, stabiliți de B. N. Grakov. Incluzînd însă și cei 16 astynomi comuni grupelor V—VI, atunci aceeași perioadă se raportează unui număr de 92 de astynomi, revenindu-i fiecărui astynom o perioadă de funcționare de circa 9 luni. În aceste condiții însă, limita grupelor capătă altă valoare (desigur, nu cu mult distanțată de cea obținută prin calcul invers). De aceea, pentru ștampilele amforelor de Sinope preferăm să ne raportăm nu la date absolute, ci la perioade relative, reieșite din cercetarea unor complexe arheologice cunoscute nouă.

*

Totalul exemplarelor sinopeene de la Albești numără 204 piese, dintre care 203 sînt torți de amfore și doar un singur exemplar este un fragment de țiglă. O repartizare generală a lor, care să țină seama, pe de-o parte, de conținutul grupelor grakoviene, pe de altă parte, de prezența unor ștampile de producători, are următoarea configurație :

- grupa I — 1 exemplar
- grupa a II-a — 3 exemplare
- grupa a III-a — 2 exemplare
- grupa a IV-a — 15 exemplare
- grupa a V-a — 41 exemplare
- grupa a VI-a — 106 exemplare
- comune grupelor V—VI — 11 exemplare
- ștampile de producător — 13 exemplare
- ștampile cu legenda neîntregită — 12 exemplare

Schema nu poate fi acceptată ca atare fără cîteva precizări privind statutul numelor într-o grupă sau alta, și care atrag după sine și alte observații de ordin cronologic.

Cele mai multe au în vedere grupele de început (I—III), care sînt și cel mai slab reprezentate în ansamblul importurilor sinopeene de la Albești (2,45%). În grupa I am încadrat fragmentul de țiglă cu numele astynomului Μεγάλης și al producătorului Διονύσιος. Un astynom Μεγάλης nu apare la Grakov. Este presupus, în schimb, după Pridik, 1917, p. 128, nr. 16⁵⁸, un Μέγα(νδρος), care apare la Olbia pe un fragment de cărămidă, dar într-o altă formulă și cu emblema, la dreapta, „vultur pe delfin”⁵⁹. Pe exemplarul de la Albești însă numele apare clar imprimat în forma Μεγάλης(ος) precedată de prepoziția ἐπί, formulă care dă un suficient temei de plasare în grupa I⁶⁰, probabil nu o perioadă timpurie a grupei, ținînd cont că celelalte elemente componente ale ștampilei — desemnarea magistraturii și numele producătorului — nu sînt abreviate.

Pe de altă parte, nu este exclus ca acest exemplar să fi ajuns la Albești nu neapărat în limitele perioadei enunțate, știut fiind din alte complexe că există o neconcordanță între datarea țiglelor și cărămizilor și ansamblul ștampilelor de amfore⁶¹. De aceea, preferăm să apreciem pătrunderea importurilor sinopeene în funcție de situația ștampilelor pe

⁵⁸ Ne referim la E. M. Pridik, *Inventarnii katalog kleim na amfornih ručkah i gorliškah i na čerepiťah Ermitajnovo sobranii*, P., 1917.

⁵⁹ S-ar putea ca exemplarul de la Pridik să se regăsească într-o piesă mai veche de la Callatis, din păcate slab imprimată (vezi Th. Sauciuc-Săveanu, *Dacia*, 2, 1925, p. 131, nr. 6).

⁶⁰ Dispunerii asemănătoare, vezi la I. B. Brashinskii, 1980, nr. 546—551 (cu emblema „vultur pe delfin”).

⁶¹ Vezi, de exemplu, la Olbia, *loc. cit.*, ștampile pe țigle din grupa I și II și ștampile pe torți de amfore din grupele V și VI (E. I. Levi, *loc. cit.*, p. 274). O situație deosebită se înregistrează la Neapolele scitic, oraș întemeiat spre sfîrșitul sec. III î.e.n., dar unde au fost descoperite 16 ștampile sinopeene din grupele I și II, aplicate pe țigle. Vezi I. B. Brashinskii, în *Antičnii gorod*, p. 142—143 și recent, A. S. Golenkov, V. K. Golenko, *KS*, 159, 1979, p. 74—84.

amfore și să plasăm aceste începuturi la Albești nu mai târziu de al treilea sfert al sec. IV î.e.n.⁶². Cele dintii produse ajunse aici aparțin astynomilor Μνησις și Φίλων, ambii plasați de noi la începutul grupei a II-a⁶³. Activitatea celui de al treilea astynom din grupă — Ζωπύριων —, se desfășoară într-o perioadă ceva mai târzie, producătorii cunoscuți pe ștampilele lui fiind prezenți și în următoarea grupă cronologică.

În grupa a III-a am plasat numele lui Βόρυς și Πυθοκλῆς, luind în considerare pentru primul nume numai un singur astynom, cel din grupa a III-a⁶⁴. În funcție de iconografia ștampilei — cap de Silen — am reconstituit numele lui Πυθοκλῆς pe un exemplar aproape șters de la Albești și, indirect, pe un exemplar de la Callatis⁶⁵.

Din grupa a IV-a, ne vom opri asupra numelui astynomului Ἐκαταῖος pentru care Grakov distinge doi omonimi: unul în grupa a IV-a, cu simbol „crater” sau „ciorchine”, și un altul în grupa a V-a, cu simbol „proră”⁶⁶. Corectura o face Brashinskii⁶⁷, care, pe baza materialelor de la Elisavetovskoe respinge prezența unui Ἐκαταῖος în grupa a V-a⁶⁸ admitând încadrarea celor doi (?) omonimi în limitele grupei a IV-a.

⁶² Vezi și situația recipientelor amforice de la Albești, la M. Bărbulescu, L. Buzoianu, N. Cheluță-Georgescu, în Pontica, 20.

⁶³ Cei doi astynomi apar și cu producători din grupa I (Ἀρχεπτόλεμος, Ποσειδώνιος, Γόλας pentru Μνησις; Βῆς, Λάκων, Ποσειδώνιος pentru Φίλων). O serie de producători comuni pledează pentru plasarea activității astynomilor respectivi la un interval de timp apropiat. Precizăm că ne referim la Φίλων din grupa a II-a la Grakov, diferit de omonimul din grupa I. Pentru o eventuală plasare a lui Φίλων II și Ζωπύριων în grupa a III-a, vezi totuși Dacia, NS, 33 (sub tipar).

⁶⁴ După sugestia lui N. Conovici, Βόρυς din grupa a III-a este una și aceeași persoană cu omonimul său din grupa a II-a. La astynomul din grupa a III-a s-a oprit și I. B. Brashinskii, 1980, p. 577—583 (e adevărat însă, cu altă formulă de dispunere a numelui).

⁶⁵ M. Gramatopol, Gh. Poenaru-Bordea, *op. cit.*, catalog nr. 657. După părerea noastră, pe r. 2 nu pare să fie vorba de numele lui Ἀριστοκλῆς, ci de un nume mai scurt. Pridik, 1917, tabl. 16, nr. 2, 3, 5, 6 prezintă același simbol cu numele astynomului Πυθοκλῆς. Pentru exemplarul de la Albești, propunem citirea dată de noi în catalog.

⁶⁶ B. N. Grakov, *Drevnegreceskie keramiceskie kleima...*, p. 134 și 143. Vezi discuția și la D. B. Șelov, *Keramiceskie kleima iz Tanaisa...*, nr. 558. Tot de la Șelov (vezi n. 35) aflăm că Tehmistrenko încadra numele în etapa a doua a perioadei a III-a, când numele astynomilor și cele ale producătorilor apar pe torți diferite.

⁶⁷ I. B. Brashinskii, 1980, p. 184—185. Tot acolo, sub nr. 603 aflăm un fragment de amforă sinopeană cu ambele torți ștampilate: a) ἄσπυρόμου Ἐκαταῖου (tirs) și b) Κτήσων. În felul acesta se verifică și clasificarea lui Tehmistrenko, pentru care vezi referiri la nota anterioară.

⁶⁸ Tot numai grupa a IV-a este acceptată și de Al. Avram, V. Sandu, *loc. cit.*, p. 55, nr. 24 și Al. Avram, SCIVA, 39, 1988, p. 309, nr. 72. Credem, de asemenea, că identificarea lui Ἐκαταῖος (din ștampilele fără producător și cu simbolul „tirs”) cu Ἐκαταῖος ὁ Ἀμαζίου (cu același simbol) pe care o propun Avram-Conovici, este corectă (informația N. Conovici, căruia îi mulțumim).

Numele din ultimele două grupe — V și VI — sînt fixate de Grakov și trecerea unora dintre ele într-o altă grupă, atît cît ne este cunoscut, nu privește situația de la Albești⁶⁹.

O remarcă ne prilejuiește astynomul $\tau\epsilon\lambda\upsilon\varsigma \delta \epsilon\sigma\tau\iota\alpha\lambda\omicron\upsilon$ pe care Grakov îl încadrează, nedecis, în grupele V—VI. Recent, aflăm la Al. Avram⁷⁰, referitor la o șampilă pentru care noi propunem reconstituirea numelui producătorului $\epsilon\chi\alpha\iota\sigma\tau\iota\omicron\varsigma$, opțiunea pentru grupa a V-a. Întrucît, din cîte cunoaștem noi, acest astynom apare cu producători comuni celor două grupe ($\alpha\gamma\acute{\alpha}\theta\omega\nu$, $\phi\iota\lambda\acute{\eta}\mu\omega\nu$, $\epsilon\chi\alpha\iota\sigma\tau\iota\omicron\varsigma$, $\mu\epsilon\nu\epsilon\rho\kappa\iota\tau\omicron\varsigma$) motivele unei atari opțiuni ne scapă și ne menținem deocamdată la încadrarea propusă de Grakov.

O situație specială cunosc ștampilele de producător, care presupun existența în anumite perioade a unor amfore cu ambele foarte șampilate⁷¹. În funcție de formula legendei, ele reprezintă varianta a V-a la Grakov⁷², sau grupa a III-a a ștampilelor de producător la Tehmistrenko⁷³. Se admite, în general, că astfel de ștampile apar complementar pe lingă ștampile de astynomi care nu au menționat și numele producătorului⁷⁴. La Tehmistrenko această categorie acoperă grupele IV—VI din clasificarea lui Grakov, ocupînd secolul III și primul sfert al sec. II î.e.n. (pînă la începutul grupei a IV-a de olari)⁷⁵. Datarea lui Tehmistrenko pentru această categorie se verifică prin aflarea unor ștampile de producător în complexe arheologice a căror perioadă de funcționare este acum stabilită. La Elisavetovskoe, apare o singură șampilă de producător împreună cu o șampilă de astynom din grupa a IV-a (care, oricum, se plasează în sec. III î.e.n., pînă la jumătatea secolului⁷⁶); la Tanais apar 3 ștampile de producător, cu nume din grupele IV și V la Grakov, care admit o datare tot în sec. III î.e.n.⁷⁷. Ștampilele de producător de la Albești conțin, în general, nume din grupele IV—VI de la Grakov;

⁶⁹ Despre unele transferări de nume în cadrul grupelor, N. Conovici SCIVA, 40, 1989, 1, p. 29—44; și Al. Avram, N. Conovici, Dacia, NS, 33 (sub tipar).

⁷⁰ Al. Avram, SCIVA, 39, 1988, 3, nr. 97.

⁷¹ Astfel de exemplare se cunosc în kurganul Zelensk (vezi V. V. Skorpii, IAK, 51, 1914, p. 125, N. 22, citat de V. I. Tehmistrenko, SA, 1, 1958, n: 39) și Elisavetovskoe (I. B. Brashinskii, 1980, p. 185, nr. 603). Vezi și B. N. Grakov, *Drevnegreceskie kleima...*, pl. 14/5 un fragment de țiglă cu două ștampile.

⁷² B. N. Grakov, *op. cit.*, p. 37—38.

⁷³ V. I. Tehmistrenko, SA, 1960, 3, p. 71—72. Nu ne referim aici la ștampilele de producător cu emblema „vultur pe delfin”, pe care Tehmistrenko le plasează la începutul perioadei de ștampilare. Tot Tehmistrenko presupune că după 183 î.e.n. a continuat ștampilarea la Sinope doar cu ștampile de olar (grupa a V-a); vezi Tehmistrenko, *ibid.*, p. 75—76. Ultima situație însă, este mai greu de verificat.

⁷⁴ Se cunoaște însă și o amforă întreagă, care are aplicată numai ștampila de producător pe una din tîrți. Vezi, D. B. Șelov, *op. cit.*, sub 587.

⁷⁵ V. I. Tehmistrenko, *loc. cit.*, p. 71—72.

⁷⁶ I. B. Brashinskii, 1980, catalog nr. 603 și 709. Pentru datarea de la Elisavetovskoe, vezi mai sus, p. 28 și n. 44.

⁷⁷ D. B. Șelov, *op. cit.*, nr. 586—588 (deși pentru nr. 587 Șelov propune o încadrare în grupa a V-a de producători, după Tehmistrenko, datată după 183 î.e.n.; vezi mai sus, n. 73).

într-un singur caz putem presupune și grupa a III-a : este vorba de numele producătorului Κλεάινετος însoțit de patronimicul Νουμηνίου sau Νουμηνίου și emblema „capul lui Heracles“. Primul nume, neînsoțit de patronimic, este menționat în grupele II—VI, iar al doilea apare ca patronimic doar cu producători din grupele II și III (Διονύσιος, Μνησις, Ποσειδώνιος, Σάγαρις). pentru care tot Grakov completează că „pot apărea uneori și fără astynom“⁷⁸. Cum însă o bună parte a numelor din grupa a III-a se plasează, după cum am văzut, și la începutul sec. III î.e.n., putem admite pentru ștampilele de producător de la Albești o circulație generală în sec. III î.e.n.

Un aspect deosebit de important și la care ne vom referi în continuare privește analiza materialului amforic de care ne ocupăm, din punct de vedere al unui context arheologic ajutător. În acest sens ne vom raporta, pe de-o parte, la alte materiale din săpătură, în special alte ștampile de amfore, produse ale unor centre care au tot mai pronunțat șansa de a deveni „etaloeane“ de datare pentru alte materiale — și ne referim aici la Thasos și Rhodos ; pe de altă parte, în special pentru ștampilele din ultimile grupe sinopeene, vom face apel numai la datele tehnice oferite de săpătura de la Albești.

Ștampilele thasiene de la Albești oferă puține elemente ajutătoare în datarea produselor de care ne ocupăm. Acest fapt s-ar datora, pe de-o parte, numărului lor mic (22 exemplare)⁷⁹, pe de altă parte încetării importului thasian aici în jurul mijlocului sec. III î.e.n., în timp ce majoritatea produselor sinopeene se plasează după această dată. Este de așteptat, deci, ca unele incidente ale celor două centre să se producă pînă la această dată și, în special, la nivelul grupei a IV-a de Sinope. Aceste incidente se verifică doar în două cazuri de ștampile de producători — Κράτων și Πρωτος —, apărute cu ștampilele unor falși-eponimi thasieni — Ἀπολλόδωρος și Ἡροφών, din prima jumătate a sec. III î.e.n. (sau 300—270 î.e.n.)⁸⁰.

Mai numeroase sînt situațiile în care întîlnim ștampile sinopeene din grupele V și VI alături de produse rhodiene databile la Albești în perioada delimitată de al doilea sfert și sfîrșitul secolului III î.e.n. (cca. 205 î.e.n.).

În acest sens notăm prezența astynomilor din grupa a V-a Χορηγών ὁ Λεωμέδωντος și Ἰκέσιος ὁ Βακχίου, împreună cu ștampile rhodiene — din jurul mijlocului sec. III î.e.n. Καλλικρατίδης (în SB,c.151) și Ξενοπίμος (în SC.c.59). Tot un astynom din grupa a V-a — Ἀντίπατρος ὁ Νίκωνος apare cu rhodianul Μέντωρ, datat după 240 î.e.n. (vezi la noi, Rhodos, cat.149/33), situație înregistrată în SB,c.78 (vezi și tabelul I).

Doi dintre astynomii de la Tanais, pe care Șelov îi plasează în context rhodian din a doua jumătate a sec. II î.e.n. — Λεωμέδων ὁ Ἐπιδήμου și Φήμιος ὁ Θεοπελάου —, apar la Albești cu producători

⁷⁸ B. N. Grakov, *op. cit.*, p. 134—135.

⁷⁹ M. Bărbulescu, L. Buzoianu, N. Cheluță-Georgescu, Pontica, 19, 1986, catalog p. 70—73.

⁸⁰ *Ibid.*, catalog 100(5) și 107(12).

SINOPE	RHODOS	Ξενοτίμος	Ἀρτεμίδωρος	Σωτήριχος	Δαυλίως	Σελυρλίνος	Ζήνων	Παυσανίας	Ἀρχέδαμος	Μηνέως	Καλλιρατίδης	Ἀριστοκλῆς
Ἰφίς ὁ Ἑστιαίου	X									X		
Ἰκέσιος ὁ Ἀντιπάτρου	X							X				
Ἀπολλωνίδης ὁ Ποσειδωνίου	X							X	X	X		
Μικρίος ὁ Ἀριστοκρότου		X	X									
Ἰκέσιος ὁ Ἑξονικίου		X	X	X		X						
Λεωμέδων ὁ Ἐπιδήμου		X	X									X
Φκίνιος					X							
Μηνερόδωρος ὁ Ἀθηναίου						X				X		
Βόρος ὁ Ζεύξιος								X				
Ἰλλος ὁ Φιλίσκου								X				
Ἀντιπάτρος ὁ Νικωνος										X		
Χορηγίων ὁ Λεωμέδοντος											X	
Ἰκέσιος ὁ Βακχίου	X											
Φήμιος ὁ Θεόπειδου		X										

TABELUL I

rhodieni din al treilea sfert al sec. III î.e.n.: Ἀριστοκλῆς (SB,c.134), Ἀρτεμίδωρος și Σωτήριχος (SB,c.6) în cazul primului astynom, și din nou Ἀρτεμίδωρος (SB,c.38), pentru al doilea. Prezența lui Ἀρτεμίδωρος în ambele situații conferă stabilitate grupului.

Deși este dificil încă de a stabili o ordine în cadrul ultimelor grupe sinopeene, înregistrăm trei situații ale incidentelor surprinse de noi.

a) stampile rhodiene din jurul mijlocului sec. III î.e.n. aflate în context cu astynomi sinopeeni din grupa a V-a (de exemplu, Καλλιρατίδας și Χορηγίων ὁ Λεωμέδοντος (vezi mai sus);

b) stampile rhodiene din al treilea sfert al sec. III î.e.n. aflate cu stampile sinopeene din ultimele două grupe. Notăm aici pe Ξενοτίμος — prezent cu Ἰκέσιος ὁ Βακχίου (din grupa a V-a); Ἰφίς ὁ Ἑστιαίου (din grupele V—VI), Ἰκέσιος ὁ Ἀντιπάτρου și Ἀπολλωνίδης ὁ Ποσειδωνίου (din grupa a VI-a); eponimul Παυσανίας este înregistrat, pe rînd, cu, Ἰλλος ὁ Φιλίσκου (grupa a V-a), dar și cu Ἰκέσιος ὁ Ἀντιπάτρου, Ἀπιδωνίδης ὁ Ποσειδωνίου și Βόρος ὁ Ζεύξιος (toți din grupa a VI-a);

producătorul Μέντωρ — cu Ἀντίπατρος ὁ Νίκωνος (grupa a V-a), Ἰφίς ὁ Ἑστιαίου (grupele V—VI), Ἀπολλωνίδης ὁ Ποσειδωνίου şi Μητρόδωρος ὁ Ἀθηνίππου (grupa a VI-a);

c) stampile rhodiene apărute numai cu astynomi din grupa a VI-a. Este cazul lui Ἀρτεμίδωρος şi astynomii Μίκριος ὁ Ἀρισταγόρου, Ἰκέσιος ὁ Ἑτεονίκου, Λεωμέδων ὁ Ἐπιδήμου, şi Φήμιος ὁ Θεοπέιθου; Σωτήριχος — şi din nou primii trei astynomi menţionaţi în exemplul anterior.

Situaţia înregistrată la punctul b) ni se pare în măsură să justifice, pînă la alte probe, plasarea unui grup de astynomi la sfîrşitul grupei a V-a (Ἰκέσιος ὁ Βακχίου, Ὑλλος ὁ Φιλίσκου Ἀντίπατρος ὁ Νίκωνος) şi plasarea altui grup de astynomi la începutul grupei a VI-a (Ἰκέσιος ὁ Ἀντιπάτρου, Ἀπολλωνίδης ὁ Ποσειδωνίου şi probabil, Βόρυς ὁ Ζεῦξιος şi Μητρόδωρος ὁ Ἀθηνίππου). Dintre toţi, situaţie mai bine consolidată pentru sfîrşitul grupei a V-a o are Ὑλλος ὁ Φιλίσκου, iar pentru începutul grupei a VI-a Ἀπολλωνίδης ὁ Ποσειδωνίου⁸¹. Cît priveşte pe Ἰφίγ ὁ Ἑστιαίου acesta, probabil, se plasa chiar la limita dintre cele două grupe.

Astynomii prezenţi la punctul c) par ulterioari primilor, fără însă să depăsească graniţa secolului III î.e.n.; mai puţin Φήμιος ὁ Θεοπέιθου ceilalţi par a alcătui un grup omogen.

Situaţia din teren, raportată numai la nivelul clasei sinopeene, este în măsură să sprijine aceste aprecieri. În acelaşi carou, astynomi plasaţi de noi la începutul grupei a VI-a apar împreună cu alţii din grupa a V-a; este cazul lui Ἰκέσιος ὁ Ἀντιπάτρου alături de Ὀβακχος ὁ Μολπαγόρου şi Χορηγίων ὁ Λεωμέδοντος (în SA,c.35); Ἀπολλωνίδης ὁ Ποσειδωνίου cu Πυθόχριστος ὁ Ἀπολλωνίδου şi Ποσίδειος ὁ Θεαρίωνος (în SB, c.26, — 0,45 m). De asemenea, întîlnim astynomi de la sfîrşitul grupei a V-a cu 2—3 astynomi din grupa a VI-a. Notăm aici pe, Ὑλλος ὁ Φιλίσκου, apărut cu Βόρυς ὁ Ζεῦξιος, Ἰκέσιος ὁ Ἀντιπάτρου (de două ori), Ἀπολλωνίδης ὁ Ποσειδωνίου (toate stampilele aflate în SB,c.34, — 0,60 m); sau Ἰκέσιος ὁ Βακχίου şi Ἀντίπατρος ὁ Νίκωνος, apărute cu două stampile de astynomi din grupa a VI-a: Ἀθηνίπιος ὁ Μητροδώρου şi Διουύσιος ὁ Ἀπηνάντου (SD,c.31). Lista poate continua şi cu alte exemple: Ἀντίπατρος ὁ Νίκωνος (grupa a V-a) şi Ἡρώνυμος ὁ Ποσειδωνίου (grupa a VI-a), în SB,c.121; Ἰκέσιος ὁ Βακχίου (grupa a V-a) şi Μητρόδωρος ὁ Ἀθηνίππου (grupa a VI-a), în SC,c.62—63. La rîndul lui, Ἰφίς ὁ Ἑστιαίου apare cu astynomi din grupa a V-a — Μαντίθεος ὁ Πρωταγόρου (SA,c.1) şi Ἰκέσιος ὁ Βακχίου (SB,c.36, — 0,40 m), dar în situaţii repetate, cu aceiaşi astynomi de la începutul grupei a VI-a: Ἰκέσιος ὁ Ἀντιπάτρου (de două ori) şi Ἀπολλωνίδης ὁ Ποσειδωνίου (SB,c.2, — 0,45 m); din nou Ἀπολλωνίδης ὁ Ποσειδωνίου (în SB,c.72, — 0,70 m şi de două ori în SC,c.61).

Pe baza noilor relaţii surprinse, sîntem în măsură să introducem cîteva nume noi în seriile de astynomi propuse: Πασιχάρης ὁ Δημητρίου, care apare în SB,c.16 cu patru astynomi din grupa a VI-a, îl introducem

⁸¹ Fr. Alabe, *loc. cit.*, fără însă să ne motiveze, ajunge la aceeaşi concluzie. Un argument pentru noi îl constituie prezenţa acestui astynom în depozitul de la Olbia, alături de Πάμφιλος ὁ Ἐκαταίου (din grupa a V-a) şi Ἰφίς ὁ Ἑστιαίου (grupele V—VI).

la sfârșitul grupei a V-a; tot atunci plasăm activitatea lui Ὀβρακχος ὁ Μολπαγόρου care apare în SB,c.134, — 0,40 m cu doi astynomi din ultima grupă și Πυθόχρηστος ὁ Ἀπολλωνίδου întâlnit în SB,c.141, — 0,45 m cu un astynom de la sfârșitul grupei a V-a (Ἀντίπατρος ὁ Νίκωνος) și altul din grupa a VI-a.

Coroborând aceste date cu altele obținute din combinațiile de nume astynomi-producători, ajungem la observații interesante privind serii de astynomi sau astynomi izolați din cadrul grupelor.

În primul caz, se confirmă plasarea celor doi astynomi — Ἀντίπατρος ὁ Νίκωνος și Ἰκέσιος ὁ Βακχίου la intervale apropiate de timp: 11 din 22 de combinații cunoscute nouă sînt comune celor doi astynomi⁸².

Un al treilea astynom din grupa a V-a — Ποσίδειος ὁ Θεαρίωνος se alătură acestei serii⁸³ și pare să-și fi desfășurat activitatea spre sfârșitul grupei⁸⁴.

În grupa a VI-a, unde numărul de astynomi raportat la un număr aproape egal de producători este mai mare, este mai dificil de surprins serii asemănătoare pe baza combinațiilor de nume. O situație singulară prezintă aici numele lui Ζῆνις ὁ Ἀπολλοδώρου; toate numele de producători cu care este înregistrat, sînt comune cu ale altor astynomi din grupa a V-a: majoritatea cu Ἰκέσιος ὁ Βακχίου (Ἄκορνος, Ἡφαίστιος, Κλεαίνετος, Ἡρακλείδης, Σάγαρις, Κτήσων, Ἀτώτης, Δημοτέλης, Ἐπιχάρης), cîteva și cu Ἀντίπατρος ὁ Νίκωνος (Ἀπολλώνιος și Ἀπατούριος)⁸⁵ și Πασιχάρης ὁ Δημητρίου (Μένανδρος). În această situație, ni se pare mai normal să-l plasăm pe Ζῆνις ὁ Ἀπολλοδώρου în grupa a V-a, la o dată apropiată de a astynomilor de la sfârșitul acestei grupe.

Fiecare dintre numele discutate de noi apare la Albești pe mai multe exemplare, astfel că putem vorbi de o prezență masivă a produselor sinopeene aici în a doua jumătate a sec. III î.e.n. și cu deosebire spre sfârșitul grupei a V-a și începutul grupei a VI-a de astynomi⁸⁶.

Nu este exclus ca întregul lot de stampile sinopeene de grupa a VI-a semnalat la Albești să aparțină perioadei de pînă la sfârșitul sec. III î.e.n. (aceasta nu vrea să însemne însă încetarea vieții economice la Albești la această dată). Ne bazăm supoziția pe:

a) cronologia stampilelor rhodiene de aici, care se aprește înaintea perioadei a III-a;

⁸² Ne referim la numele producătorilor Ἀνδρων, Ἡρακλείδης, Θεόδωρος, Μενίσκος, Σάγαρις Δίος, Κεφαλίων, Κλεαίνετος, Ἡφαίστιος, Φίλων, Μηθραδάτης.

⁸³ Ποσίδειος ὁ Θεαρίωνος are în comun cu ceilalți doi astynomi numele producătorilor Ἀνδρων, Ἡρακλείδης, Μενίσκος, Κεφαλίων, Κλεαίνετος, Φίλων, iar numai cu Ἰκέσιος ὁ Βακχίου pe Μνήσις și Κτήσων.

⁸⁴ Avem în vedere și aflarea lui Ποσίδειος ὁ Θεαρίωνος cu producători pentru care este specificată numai grupa a VI-a: Μόνιμος, Ναυσικράτης, Ἀπολλοδώρος.

⁸⁵ Nu mai enumerăm și producătorii comuni pentru Ἰκέσιος ὁ Βακχίου și Ἀντίπατρος ὁ Νίκωνος, care apar la Ζῆνις ὁ Ἀπολλοδώρου. De altfel, Ἀπατούριος și Ἀπολλώνιος sînt singurii producători pe care acest astynom îi are în comun cu astynomii din grupa a VI-a.

⁸⁶ Raportate la numărul de astynomi din cele două grupe, aceste nume reprezintă cca. 81%.

b) prezențe ale ștampilelor unor astynomi din această grupă în contextul unor astynomi recunoscuți de noi cu o activitate mai timpurie. Ne referim la Καλλιχορος ὁ Πρωταγόρου (în SA,c.38, — 0,50 m), cu 'κέσιος ὁ 'Ετεονίκου); Φαίνιππος (în SB,c.7, — 0,55 m, cu același 'κέσιος); Πρωταγόρας ὁ Κυνίσκου (în SB,c.16, — 0,50 m cu 'κέσιος ὁ 'Ετεονίκου și Μίκριος ὁ 'Αρισταγόρου); Πόσις ὁ Στρατονίκου (în SB,c.35, — 0,60 m cu 'κέσιος ὁ 'Αντιπάτρου); Μνήσις ὁ Φορμίωνος și Μητρόδωρος ὁ 'Αρισταγόρου (în SC,c.61, împreună cu 'Απολλωνίδης ὁ Ποσειδωνίου și Μητρόδωρος ὁ 'Αθηνίππου);

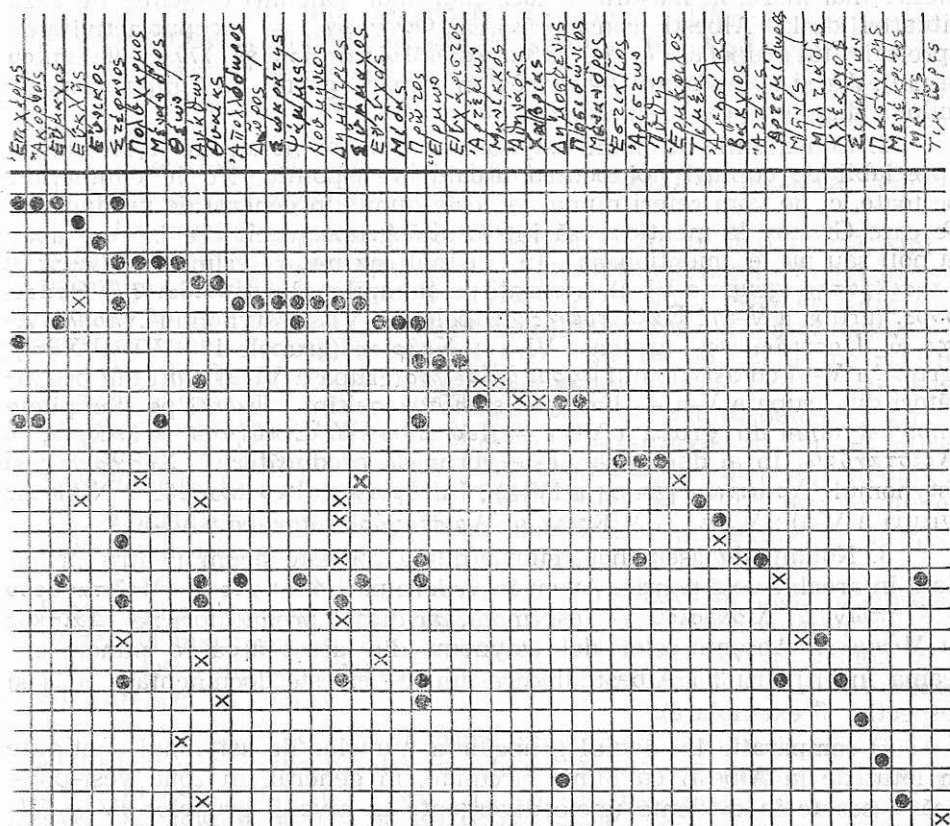
c) prezența pe aceste ștampile ale unor nume de producători comuni astynomilor timpurii din grupă (vezi aici și mai departe, tabelul II): 'Απολλώνιος (cu 'Αθηνίππος ὁ Μητροδώρας și Διονύσιος ὁ 'Απηνάντου); 'Απατούριος (cu 'Ηρώνυμος ὁ Ποσειδωνίου și Θηρικλῆς ὁ 'Απολλωνίου); Κτήσων (cu 'Ππων ὁ Διονυσίου); Πάπης și Σάχαρις (cu Πλεισταρχίδης ὁ 'Απηνάντου);

d) prezența unor producători comuni pe ștampilele astynomilor din grupa a VI-a de la Albești, fapt ce conferă o trăsătură de unitate grupului. În ordinea frecvenței, notăm pe Φιλήμων (prezent cu 'Απολλωνίδης ὁ Ποσειδωνίου, 'κέσιος ὁ 'Αντιπάτρου, 'κέσιος ὁ 'Ετεονίκου, 'Ππων ὁ Διονυσίου, Λεωμέδων ὁ 'Επιδήμου și Μνήσις ὁ Φορμίωνος); Δημήτριος (cu 'κέσιος ὁ 'Αντιπάτρου, 'κέσιος ὁ 'Ετεονίκου Καλλιχορος ὁ Πρωταγόρου, Μητρόδωρος ὁ 'Αθηνίππου, Μνήσις ὁ Φορμίωνος); 'Απατούριος, (cu Βόρυς ὁ Ζεύξιος, 'Ηρώνυμος ὁ Ποσειδωνίου, Θηρικλῆς ὁ 'Απολλωνίου); 'Απολλώνιος (cu 'Απολλωνίδης ὁ Ποσειδωνίου și Πόσις ὁ Στρατονίκου); Μάνικκος (cu 'Απολλωνίδης ὁ Ποσειδωνίου și Μνήσις ὁ Φορμίωνος); Πάπης (cu 'κέσιος ὁ 'Αντιπάτρου și 'κέσιος ὁ 'Ετεονίκου); 'Ηφαιστῖος (cu Πόσις ὁ Στρατονίκου și Πρωταγόρας ὁ Κυνίσκου); și, în sfârșit, Κτήσων cu 'Ππων ὁ Διονυσίου și Φαίνιππος).

O ultimă remarcă datorăm ștampilelor de producător aflate în contexte arheologice de dateare suficient de clare. Astfel, Κλεαίνετος ὁ Νουμηνίου se află în SA,c.1 la o adâncime aproape egală cu astynomul din grupa a IV-a — Κρατίσταρχος (— 1,15 m față de — 1,10 m) și, oricum, sensibil mai mare față de a altor doi astynomi din grupele V—VI (— 0,75 m).

Exemplarul cu numele lui 'Αγάθων, apărut în SA,c.38 (— 0,75 m) este anterior ștampilelor de astynomi de grupa a VI-a (aflate tot acolo, la — 0,50 m) și indică probabil pe producătorul din grupa a IV-a. În schimb, 'Ερμῶν apare în SD,c.93 în condiții stratigrafice apropiate de astynomul din grupa a VI-a Καλλιχορος ὁ Πρωταγόρου (— 0,75 m față de — 0,70 m) și înclinăm să-l datăm la o dată apropiată de acesta. Un alt producător — 'Απατούριος apare în SB,c.31 cu ștampila unui astynom din grupa a VI-a ('κέσιος ὁ 'Ετεονίκου), iar nivelul pe care apar (la — 0,35 m în cazul ambelor ștampile), le plasează la o dată ulterioară ștampilei de la sfârșitul grupei a V-a, cu numele lui 'Αντίπατρος ὁ Νίκωνος (apărută la — 0,60 m).

În aceste condiții, cele 12 ștampile de producător pot fi repartizate: 7 în grupele III (2) și IV (5), — după Grakov — și alte 4, în mod egal, în următoarele două grupe. Singura asupra căreia nu ne putem pronunța rămâne ștampila producătorului 'Εστιαῖος.



● - Alte combinații; X - Albești

și se referă la numele lui Ἀπολλωνίδης ὁ Ποσειδωνίου — 16 exemplare, Ἰκέσιος ὁ Ἀντιπάτρου — 13 exemplare, Ἰκέσιος ὁ Ἐτεονίκου — tot 13 exemplare. Aceste cifre reprezintă cca 42% din conținutul grupei a VI-a și denotă o intensă activitate în timpul astynomilor respectivi sau poate o „preferință” din partea cumpărătorilor pentru producția unei anumite perioade.

Producătorul cu cele mai multe prezențe este Φιλῆμων — pe 21 exemplare în grupa a VI-a (față de numai două exemplare în grupa a V-a și 4 în grupele V—VI). Prezențele repetate ale acestui producător se înregistrează cu aceiași astynomi menționați mai sus: Ἀπολλωνίδης ὁ Ποσειδωνίου pe 10 exemplare, Ἰκέσιος ὁ Ἀντιπάτρου pe 5 exemplare și Ἰκέσιος ὁ Ἐτεονίκου — pe 4 exemplare. Este vorba aici nu de o „specializare” sau „preferință” din partea astynomilor, ci mai degrabă de un

atelier mai mare, în măsură să facă față unor solicitări crescute. Pe baza situației de la Albești considerăm că Φιλήμων și-a început activitatea spre sfârșitul grupei a V-a (cu ὀβακχος ὁ Μολπαγόρου și Ἰλλας ὁ Φιλίσκου la noi), dar și-a desfășurat-o în cea mai mare parte în timpul astynomilor din grupa a VI-a⁸⁷.

2. Conexiunile de nume astynom-producător ne-au oferit un număr apreciabil de cupluri noi pentru arealul vest-pontic. Nu le enumerăm pe toate, ci ne vom referi numai la acele nume, în general de producător, pe care Grakov le menționează într-o altă grupă (decît cea în care apar la noi) sau nu le menționează. În primul caz ne referim la Μόνιμος și Ναυσικράτης (grupa a VI-a), prezenți pe ștampilele lui Ποσιδεῖος ὁ Θεαρίωνος, (grupa a V-a); Καλλισθένης (grupele II—V) și astynomul Ἀπολλωνίδης ὁ Ποσειδωνίου (grupa a VI-a); Χαβρίας (grupele II—IV) și Χάρης (grupa a V-a) cu astynomul Βόρυς ὁ Ζεύξιος (grupa a VI-a); alți doi producători din grupa a V-a — Βάκχιος și Εὐτυχος — sint prezenți pe ștampilele unor astynomi din grupa a VI-a — Λεωμέδων ὁ Ἐπιδήμιου și Μίκριος ὁ Ἀρισταγόρου. În al doilea caz, este vorba de producătorul Σωτήριχος și astynomul Ἀριστίων (grupa a IV-a); Ἀνδρῶν și Ἀντίπατρος ὁ Νίκωνος (grupa a V-a); Μῆνις și Μίκριος ὁ Ἀρισταγόρου (grupa a VI-a)⁸⁸.

3. Notăm, de asemenea, cîteva nume atestate acum pentru prima dată în arealul vest-pontic. Avem în vedere pe ὀβακχος ὁ Μολπαγόρου și Ἰππων ὁ Διονυσίου — astynomi, iar dintre producători pe Δαῖσκος și Μόνιμος. Absența celor doi astynomi din acest areal o punem pe seama întîmplării (la Albești fiecare dintre ei este documentat cu 4 și respectiv 3 exemplare).

O comparație la nivelul grupelor a numelor de astynomi conținute în lotul de la Albești cu nume circulate, în general, în zona vest-pontică⁸⁹, scoate în evidență unele divergențe la nivelul grupelor IV și VI. Dacă grupa a IV-a este cel mai bine reprezentată în restul teritoriului — și în special la Callatis —, și cu un număr de exemplare pentru fiecare, astynom de ordinul zecilor (vezi, de exemplu, Αἰσχίνης, Ἀντίμαχος Δημήτριος, Ἐκαταῖος etc.), la Albești prezența ei este mult mai slabă și doar cu cel mult două exemplare pentru numele de astynomi mai circulate. Invers, grupa a VI-a, mai slab reprezentată în arealul vest-pontic (comparativ cu grupa a IV-a și chiar cu grupa a V-a), este cel mai bine cotate la Albești și, pentru unii astynomi, cu un număr de exemplare superior cifrelor cunoscute pentru restul teritoriului (vezi mai sus, punctul 1).

⁸⁷ Prezența lui Φιλήμων pe 4 ștampile ale lui Ἰφρις ὁ Ἐστιάου, ne determină să plasăm acest astynom mai degrabă în grupa a VI-a decît în grupa a V-a.

⁸⁸ Aceste nume — Ἀνδρῶν, Μῆνις, Σωτήριχος —, precum și altele nementionate de Grakov, dar prezente la Albești (Κτησικλῆς, Δημοτέλης) sint înregistrate de E. M. Pridik, în *Die Astynomennamen auf Amphoren und Ziegelstempeln aus Südrussland*, 1923.

⁸⁹ Vezi M. Lazarov, *Izvestija Varna*, 14 (29), 1978, p. 28—59 (completat de noi și cu descoperirile ulterioare apariției articolului).

ceskie kleima s imenami astynomov, M., 1929, cu unele corecturi operate ulterior de alți cercetători și la care ne-am referit mai pe larg în prima parte a articolului.

Trimiterile din catalog se fac, în ordine, la :

- listele de nume din lucrarea lui Grakov ;
- tipul de șampilă ;
- prezențe ale numelui astynomului în arealul vest-pontic.

Cînd avem același tip de șampilă pe mai multe exemplare, apărute în același punct (localitate) sau în puncte (localități) diferite, luăm în considerare exemplarul cel mai cunoscut (care presupune și o lectură mai clară) și cu loc de descoperire cît mai apropiat așezării de la Albești. Din economie de spațiu, pentru atestări ale numelui astynomului în arealul vest-pontic (o atare menționare presupunînd încadrarea așezării de la Albești într-un sistem de relații comerciale subscrise unei arii geografice delimitate), considerăm suficient de concludentă referirea la lucrarea lui M. Lazarov, *Sinope* (vezi mai jos prescurtările), deși numărul aparițiilor exemplarelor șampilate în acest areal, între timp, a crescut.

Urmînd ordinea folosită în cataloagele mai mari, prezentăm :

- A) Ștampile pe torti de amfore ;
- B) Ștampile pe țigle.

Semnificația celor două grupuri de cifre care indică numărul de ordine în catalog este cea explicată de noi în Pontica 19, 1986, p. 74 și anume : primul grup indică ordinea în catalogul general, iar al doilea, reprezintă indicativul centrului de producție.

PRESCURTĂRI (NOI) FOLOSITE ÎN CATALOG

- Grakov — B. N. Grakov, *Drevnegreceskie kleima s imenami astynomov*, M., 1929.
- L. Buzoianu, N. Cheluță-Georgescu, Pontica, 16, 1983, — L. Buzoianu, N. Cheluță-Georgescu, *Ștampile de amfore inedite de la Callatis* Pontica, 16, 1983, p. 149—186.
- M. Irimia, Pontica, 13, 1980 — M. Irimia, *Date noi privind așezările getice din Dobrogea în a doua epocă a fierului*, Pontica, 13, 1980, p. 66—118.
- Lazarov, *Izvestija Varna* 10 (25), 1974 — M. Lazarov, *Amfornite peceati ot Odesos*, *Izvestija Varna* 10 (25), 1974, p. 19—55.
- Lazarov, *Sinope* — M. Lazavor, *Sinope i zapadnopontiiskiiat pazar*, *Izvestija Varna*, 14 (29), 1978, p. 11—64.

* Vezi Pontica, 19, 1986, p. 35, fig. 2 și 3.

C A T A L O G

A. ȘTAMPILE PE TORTI DE AMFORA

Grupa a II-a

166(1). Inv. 22028. Albești, 1978, SC, c. 57, -0,80 m (Pl. I/1; X/1)

Ζωπυρίων[ος]

ἀστυνόμο[υ]

Πό[θ]ρω[θ]έου

ghioagă

Grakov, p. 125, nr. 14 (ast.); p. 129, nr. 38 (prod.)

Cu diverși producători, vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 29, nr. 7
167(2). Inv. 14379. Albești, 1977 (Pl. I/2; X/2).

[Μνη]σιος

ἀστυνόμο(υ)

Ἀρχεπτόλε(μος)

→

cap cu

barbă

Grakov, p. 126, nr. 30 (ast.); p. 117 (prod., grupa I)

Tip Canarache, nr. 386. Vezi și M. Lazarov, *Sinope*, p. 29, nr. 12
168(3). Inv. 21981. Albești, 1978, SB, c. 62 (martor) (Pl. I/3; X/3)

[Φί]λωνος ἀ[σ]

[τυ]νόμου

[Ποσειδω]νίου

↑

↓

floare;

ghioagă

Grakov, p. 127, nr. 39 (ast.); p. 129, nr. 37 (prod.)

Variantă de dispunere și simbol, la Pridik, 1917, p. 98, nr. 759.

Pentru numele astynomului în ștampile cu mai multe simboluri vezi discuția la V.I. Tchemistrenko, 1958, p. 66—67.

Grupa a III-a

169(4). Inv. 31660. Albești, 1981, SB, c. 82 (Pl. I/4; X/4)

Βόρυς

ἀστυνόμου

Τεύρα

→

cap cu

barbă

Grakov, p. 123, nr. 7 (ast.); p. 129, nr. 44 (prod.)

Tip Pridik, 1917, p. 87, nr. 518—519. Pentru numele astynomului, vezi M. Lazarov, *Sinope*, p. 29, nr. 4. Sfârșitul sec. IV — primul sfert al sec. III î.e.n. după D.B. Șelov, apud N.A. Onaiko, *Arheologija SSSR*, 1970, p. 90, nr. 61.

170(5). Inv. 31563. Albești, 1980, SB, c. 16, — 0,40–0,70 m (Pl. I/5)

[ἀστυνόμου] ←
[Πυθοκλέους] } cap de
[.] } Silen

Grakov, p. 134, nr. 27 (ast.). Vezi numele astynomului la M. Lazarov, *Sinope*, p. 33, nr. 16

Grupa a IV-a

171(6). Inv. 31584. Albești, 1981, SB, c. 133 (Pl. I/6; X/5)

ἀστυνόμου
Αισχίνου ↓ ciorchine
Στέφανος

Grakov, p. 138, nr. 2 (ast.); p. 140, nr. 39 (prod.)

Tip Canarache, nr. 214. Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 33–35, nr. 1

172(7) Inv. 34741. Albești, 1989, SB, c. 92 (Pl. I/7; XVI/1)

ἀ[στ]υνόμου
Αισχίνου ↓ ciorchine
Στέφανος

173(8) Inv. 33641. Albești, 1984, SD, c. 89, —0,60 m (Pl. I/8; X/6)

[ἀσ]τυνόμου
[Αισ]χίνου ↓ ciorchine
[Φί]λων

Grakov, p. 140, nr. 47 (prod.)

174(9) Inv. 31826. Albești, 1981, SA, c. 95, —0,55 m (Pl. I/9; X/7)

ἀστυνόμου
Ἀντιμάχου ↑ cornul
Καλλισθένης ↑ abundenței

Grakov, p. 138, nr. 4 (ast.); p. 140, nr. 17 (prod.)

Tip Al. Avram, SCIVA, 39, 1988, 3, p. 308, nr. 47–48

175(10) Inv. 31825. Albești, 1981, SA, passim (Pl. I/10; X/8)

Κλέων
ἀστυνόμου ↑ cornul
Ἀντιμάχου ↑ abundenței

Grakov, p. 205 nu specifică grupa pentru numele producătorului.

La Brashinskii, 1980, nr. 625 producătorul Κλέων apare tot cu un astynom din grupa a IV-a.

Tip M. Gramatopol, Gh. Poenaru-Bordea, *Callatis*, nr. 385 (revizuit).

176(11) Inv. 33642. Albești, 1984, SD, c. 90, —0,30 m (Pl. I/11, X/10)

ἀστυνόμος →
Ἀριστίων } Satir
Νικίας }

Grakov, p. 138, nr. 5 (ast.); p. 140, nr. 29 (prod.)

Tip Al Avram, SCIVA, 39, 1988, p. 308, nr. 53–54 (simbol interpretat „cu cărind un sac în spate”)

ΑΣΤΥΝΟΜΟΝ
ΑΣΤΥΝΟΜΟΝ

ΑΣΤΥΝΟΜΟΝ
ΑΡΧΕΠΤΟΛΕ

ΜΝΟΝΟΝ
ΝΟΜΟΥ
ΝΟΜΟΥ

ΒΟΡΥΟΣ
ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΤΕΥΟΡΑ

ΟΥ

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΑΙΣΧΙΝΟΥ
ΕΥΦΑΝΟΣ

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΑΙΣΧΙΝΟΥ
ΣΤΕΦΑΝΟΣ

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΑΙΣΧΙΝΟΥ
ΑΝ

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΑΝΤΙΜΑΧΟΥ
ΚΑΛΛΙΣΘΕΝΗΣ

ΚΛΕΩΝ
ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΑΝΤΙΜΑΧΟΥ

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ
ΑΡΙΣΤΙΑΝ
ΝΙΚΙΑΣ

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ
ΑΡΙΣΤΙΑΝ
ΣΑΤΗΡΙΧΟΣ

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΑΝΤΙΜΑΧΟΥ
ΝΙΚΙΑ

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΕΚΑΤΑΙΟΥ

ΑΕ

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΕΥΦΑΝΟΣ
ΕΥΦΑΝΟΣ

ΚΤΗΣΙΚΛΗΣ
ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΚΑΛΛΙΣΘΕΝΟΥ

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΚΑΛΛΙΣΘΕΝΟΥ
ΚΑΛΛΙΣΘΕΝΟΥ

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΑΝΤΙΜΑΧΟΥ
ΚΑΛΛΙΣΘΕΝΟΥ

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΑΝΤΙΜΑΧΟΥ
ΤΙΣΤΑΡΧΟΥ

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΑΝΤΙΜΑΧΟΥ
ΤΟΥ ΝΙΚΑΝΟΡΑ

177(12). Inv. 33669. Albești, 1985, SA, c. 23–30 (în martor) (Pl. I/12; X/9)

ἀστυνόμος
Ἀριστίων
Σωτήριχος

→ Satir

Numele producătorului neînregistrat la Grakov, 1929 și M. Lazarov, *Sinope*

178(13). Inv. 21982. Albești, 1978, SB, c. 2, –0,75 m (Pl. I/13)

ἀσ[τυνό]μου
Δη[μητρί]ου
Ν[ικίτ]α[ς]

← cap cu
cunună
murală

Grakov p. 139, nr. 9 (ast.); p. 140, nr. 29 (prod.)

Tip M. Gramatopol. Gh. Poenaru-Bordea, *Callatis*, nr. 433. Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 37–38, nr. 9

179(14). Inv. 31656. Albești, 1981, SA (Pl. I/14, X/11)

ἀστυνόμου
Ἐκαταίου

tirs cu panglică

Vezi discuția în articol. Tip Al. Avram, SCIVA, 39, 1988, 3, p. 309, nr. 70–71. Vezi răspîndirea numelui la M. Lazarov, *Sinope*, p. 44, nr. 7

180(15) Inv. 34734. Albești, 1988, SA, c. 34, –0,10–0,70 m (Pl. I/15)

ἀ[στυνό]μου
Ἐ[στυαίου]

Grakov, p. 139, nr. 15 (ast.)

181(16) Inv. 21600. Albești, 1976, SA (Pl. I/16; X/12)

[ἀ]σ[τυ]νόμο[υ]
[ἑ]σ[το]ίου
[Ν]ουμήνιος

← pasăre

Grakov, p. 139, nr. 16 (ast.); p. 140, nr. 30 (prod.)

Tip Al. Avram, *loc. cit.*, nr. 79. Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 40, nr. 17

182(17) Inv. 14392. Albești, 1977, SB, c. 112 (Pl. I/17; X/13)

Κτησυκλῆς
ἀστυνόμου
Καλλισθένους

↑ arc în
tobă

Grakov, p. 139, nr. 17 (ast.); numele producătorului nemenționat. Tip M. Gramatopol Gh. Poenaru-Bordea, *Callatis*, nr. 491 (simbol „arc în toabă”) și 560 (cu citirea corectată) Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 40–41, nr. 18

183(18). Inv. 22007. Albești, 1978, SD, c.31 (Pl. I/18; X/14)

Πρωτος
ἀστυνόμου
Καλλισθένους

arc în toabă

Grakov, p. 140, nr. 33 (prod.)
Tip Canarache, nr. 375 (simbolul rupt)

184(19). Inv. 21447. Albești, 1976, SA, c.1, —1,10 m (Pl. I/19)

[Π]ρωτος
ἀ[στ]υνόμου
Κ[ρατιστάρ]χ[ου] cap de
Silen

Grakov, p. 139, nr. 18 (ast.)
Tip Canarache, nr. 377.

185(20) Inv. 33645. Albești, 1984, SD, c. 90, —0,10—0,50 m (Pl. I/20; X/15)

[Π]ρωτος
ἀ[στ]υνόμου
Κ[ρα]τιστάρχου cap de
Silen

Grupa a V-a

186(21). Inv. 31821. Albești, 1981, SA, c. 98, —0,50 m (Pl. I/21; X/16)

ἀστυνόμου
Ἀντιπάτρου
τοῦ Νικωνος
Ἀνδρων proră de
corabie

Grakov, p. 143, nr. 2 (ast.); numele producătorului neatestat (semnalat însă ulterior la Canarache, nr. 324 și L. Buzoianu, Pontica, 14, 1981, p. 146, nr. 31 (cu astynomi tot din grupa a V-a)

Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 43, nr. 2

187(22). Inv. 13640. Albești, 1975, SB, c. 78, —0,60 m (Pl. II/1; X/17)

ἀστυνόμου
Ἀντιπάτρου
τοῦ Νικωνος
[Α]πατοῦριος simbolul
rupt

Grakov, p. 145, nr. 5 (prod.)

188(23). Inv. 14384. Albești, 1977, SB, c. 121 (Pl. II/2; X/18)

[ἀστ]υνόμου
[Ἀν]τιπάτρου
[τοῦ] Νικωνος
[Ἡ]ρακλ[ε]ίδου proră de
corabie

Grakov, p. 145, nr. 25 (prod.)
Tip Mircev, nr. 182 (Bizone; simbolul rupt)

189(24). Inv. 31678. Albești, 1981, SB, c. 141, —0,45 m (Pl. II/3)

ἀστυνόμου
Ἀντιπάτρου
τοῦ Νικωνος
Θεόδωρος proră de
corabie

Grakov, p. 145, nr. 27 (prod.; forma Θεόδωρος)
Tip M. Lazarov, *Izvestija Varna*, 10 (25), 1979, p. 52, nr. 112 (Odessos)

190(25). Inv. 32434. Albești, 1982, SD, c. 31, —0,45 m (Pl. II/4)

[ἀστυ]νόμου
Ἀντιπάτρου
τοῦ Νικωνος proră de
corabie

ΑΣΤΥ.
ΑΝΤΙΓΑΤ.
ΤΟΥΝΙΚΑΝΟ
ΠΑΤΟΥΡΙΟΣ

1

ΥΝΟΜΟΥ
ΠΑΤΡΟΥ
ΝΙΚΑΝΟΣ
ΕΙΔΟΥ

2

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΑΝΤΙΓΑΤΟΥ
ΤΟΥΝΙΚΑΝΟΣ
ΟΙΥΔΑΡΟΣ

3

ΑΝΤΙΠΑΤΡΟΥ
ΤΟΥΝΙΚΑΝΟΣ
ΟΕΥΔΑΡΟΣ

4

ΙΟΙΝΙΚΑΝΟΣ
ΜΕΝΙΣΚΟΣ

5

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΑΝΤΙΓΑΤΟΥ
ΤΟΥΝΙΚΑΝΟΣ
ΣΑΓΡΙΣ

6

ΙΝΟΜΟΥ
ΚΕΣΙΟΥΤΟΥ
ΒΑΧΧΙΟΥ
ΗΦΑΙΣΤΙΟΣ

7

ΙΝΟΜΟΥ
ΚΕΣΙΟΥΤΟΥ
ΒΑΧΧΙΟΥ
ΕΦΑΔΑΡΟΣ

8

ΣΙΥ
ΚΕΣΙΟΥ
ΒΑΧΧΙΟ
ΚΕΦΑΛΙΟΝ

9

ΟΥ
ΟΥ

10

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΙΒΑΧΧΟΥΤΟΥ
ΜΟΛΠΑΓΟΥ

11

ΜΟΛΠ
ΔΑΙΣΚ

12

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΙΒΑΧΧΟΥ
ΜΟΛΠΑΓΟΥ
ΦΙΛΗΜΑΝ

13

ΑΣΤΥ
ΙΟΒ
ΜΟ
ΧΑ

14

Α
Ι
Ν

15

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΝΑΥΠΑΝΟΣΤΟ
ΚΑΛΛΙΣΘΕΝΟΥ

16

ΑΛ
ΓΑΣΙΧΑΡΟΥ
ΠΟΥΛΗΜΗΤΡΙΟΥ

17

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΠΑΣΙΧΑΡΟΥΤΟΥ
ΡΙΟΥ

18

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΠΑΣΙΧΑΡΟΥ
ΤΟΥΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
ΑΛΛΙΣΘΕΝΗΣ

19

ΝΟΜΟΥ
ΑΣΙΧΑΡΟΥ
ΔΗΜΗΤΡΙ
ΜΙΝΑΝ

20

ΥΚΤΟΡΟΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
ΟΥΣΙΟΣ

21

ΑΣΤΥ
ΠΟΣ
ΤΟΥ
ΕΥ

22

191(26). Inv. 31554. Albeşti, 1980, SB, c. 31, -0,35 m (Pl. II/5; XI/1)

[ἀστυνόμου]	→	proră de corabie
[Ἀντιπάρχου]		
τοῦ Νίκωνος		
Μενέσκος		

Grakov, p. 145, nr. 43 (prod.)

192(27). Inv. 22015. Albeşti, 1978, SA, c. 22 (Pl. II/6)

ἀστυνόμ[ου]	→	proră de corabie
Ἀντιπ[άρχου]		
τοῦ Νίκωνος		
Σάγ[α]ρις		

Grakov, p. 145, nr. 53 (prod.)

193(28). Inv. 14128. Albeşti, 1977, SC, c. 62-63, -0,15-0,70 m (Pl. II/7)

[ἀστυνόμ[ου]	→	proră de corabie
[ἱ]κεσίου τοῦ		
Βαγγίου		
Ἡφαίστιος		

Grakov, p. 144, nr. 12 (ast.); p. 145, nr. 26 (prod.)

Tip Mircev, nr. 193 (Bizone). Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 45, nr. 10

194(29). Inv. 31551. Albeşti, 1980, SB, c. 36, -0,40 m (Pl. II/8; XI/2)

[ἀστυνόμου]	→	proră de corabie
[ἱ]κεσίου τοῦ		
Βαγγίου		
Θεόδωρος		

95(30). Inv. 21985. Albeşti, 1978, SD, c. 31 (Pl. II/9)

[ἀστυνόμου]	→	simbolul rupt
[ἱ]κεσίου τοῦ		
Βαγγίου		
Κεφάλων		

Grakov, p. 145, nr. 31 (prod.)

196(31). Inv. 33647. Albeşti, 1983, SC, c. 59, pînă la -0,85 m (Pl. II/10)

[ἀστυνόμου]	→	proră de corabie
[ἱ]κεσίου τοῦ		
[Βαγγίου]		
[.]		

197(32). Inv. 21594. Albeşti, 1976, SB, c. 59, -0,70 m (Pl. II/11; XI/3)

ἀστυνόμου	→	proră de corabie
Ἰοβάχχου τοῦ		
Μολπαγόρου		

Grakov, p. 144, nr. 14 (ast.)

Numele acestui astynom acum este atestat pentru prima dată în arealul vest-pontic. La Pridik, 1917, p. 72, nr. 209-210, astynomul apare cu simbol „proră de corabie” (vezi şi Grakov, *loc. cit.*) şi însoţit de un nume de producător

198(33). Inv. 33675. Albeşti, 1985 (Pl. II/12)

[ἀστυνόμου]	→	simbolul rupt
[ἱ]οβάχχου τοῦ		
Μολπαγόρου		
Δαίσκ[ος]		

Grakov, p. 145, nr. 12 (prod.)

199(34). Inv. 34716. Albești, 1988, SA, c. 35 (Pl. II/13; XI/4)

ἄστυνόμου
ῥοβάρχου τοῦ
Μολπαγόρου
Φιλήμων

simbolul
rupt

200(35). Inv. 21604. Albești, 1976, SB, c. 1, —0,40 m (Pl. II/14)

ἄστυνόμου
ῥοβάρχου τοῦ
Μολπαγόρου
Χάρης

simbolul
rupt

Grakov, p. 145, nr. 61 (prod.)

201(36). Inv. 32401. Albești, 1981, SB, c. 134, —0,40 m (Pl. II/15)

ἄστυνόμου
ῥοβάρχου τοῦ
Μολπαγόρου
Α

simbolul
rupt

Dificil de spus dacă putem reconstitui pe ultimul rând numele producătorului Ἀπ-
τούριος pentru care vezi Pridik, 1917, p. 72, nr. 209

202(37). Inv. 21979. Albești, 1978, SB, c. 71 (Pl. II/16)

Amforă întreagă purtând pe una din torți ștampilă. Pentru forma vasului, vezi M.
Bărbulescu, L. Buzoianu, N. Cheluță-Georgescu, Pontica, 20, 1987, pl. II/4, VI/6

ἄστυνόμου
Νάπωνος τοῦ
Καλλισθένου
Κλ[ερίνετος]

simbolul sters
(probabil acrostil)

Grakov, p. 144, nr. 19 (ast.); p. 145, nr. 33 (prod.)

Numele astynomului la Pridik, 1917, p. 76, nr. 293—296 și p. 127, nr. 2 (pe cără-
midă). În arealul vest-pontic, numele mai apare la M. Irinia, Pontica, 13, 1981, p.
99, nr. 1

203.(38). Inv. 31690. Albești, 1980, SB (Pl. II/17; XI/5)

ἄστυνόμου
Πασιχάρου
τοῦ Δημητρίου

↑ kerykeion
cu fundă

Grakov, p. 144, nr. 21 (ast.)

Tip M. Gramatopol, Gh. Poenaru-Bordea, *Callatis*, nr. 567

Vezi astynomul la M. Lazarov, Sinope, p. 46, nr. 16

204(39). Inv. 14398. Albești, 1977, SB, c. 28, —0,90 m (Pl. II/18)

ἄστυνόμου
Π[α]σιχάρου τοῦ
Δ[ημητ]ρίου

↑ kerykeion
cu fundă

205(40). Inv. 31553. Albești, 1980, SB, c. 16, —0,50 m (Pl. II/19; XI/6)

ἄστυνόμου
Πασιχάρου
τοῦ Δημητρίου
[Κ]αλλισθένης

↑ kerykeion
cu fundă

Grakov, p. 145, nr. 30 (prod.)

Tip M. Gramatopol, Gh. Poenaru-Bordea, *Callatis*, nr. 568 (numele astynomului în-
tregit de autori Καλλισθένης[ος])

206(41). Inv. 21984. Albești, 1978, SD, c. 1 (Pl. II/20)

[ἀστὺ]νόμου	
[Π]ασιχάρου[τοῦ]	probabil
Δημητρί[ου]	kerykeion
Μένων	cu fundă

Grakov, p. 145, nr. 44 (prod.)

Tip M. Gramatopol, Gh. Poenaru-Bordea, *Tomis*, nr. 26

207(42). Inv. 32422. Albești, 1980, SA (Pl. II/21; XI/7)

[ἀστὺ]νόμου	
[Πολύ]κτωρος	neclar:
τοῦ Δημητρίου	cap cu
[Δ]ιονόσιος	barbă?

Grakov, p. 144, nr. 22 (ast.); p. 145, nr. 14 (prod.)

Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 46, nr. 17

208(43). Inv. 34743. Albești, 1987, SE, c. 48 (Pl. II/22)

ἀστ[υ]νόμου	
Ποσιδ[εί]ου	simbolul
τοῦ Θ[ε]αρίωνος	rupt
Εὐκ[λῆς]	

Grakov, p. 144, nr. 23 (ast.); p. 145, nr. 21 (prod.)

209(44). Inv. 31562. Albești, 1979, SC, c. 58 (martor) (Pl. III/1)

[ἀστὺ]νόμου	divinitate
[Ποσιδ]είου	feminină rezemată
[τοῦ Θ[ε]αρίωνος]	de o coloană, cu cornul
[. . .]τι[]	abundenței în mina stângă

Grakov, p. 144, nr. 23 (ast.)

Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 46—47, nr. 18

210(45). Inv. 33648. Albești, 1984, SD, c. 98, —0,75—0,95 m (Pl. III/2)

[ἀστὺ]νόμου	
Ποσιδ[εί]ου	simbolul
τοῦ Θ[ε]αρίωνος	rupt
Μνησ[τῆς]	

Grakov, p. 145, nr. 48 (prod.)

Tip M. Gramatopol, Gh. Poenaru-Bordea, *Callatis*, nr. 575

211(46). Inv. 31828. Albești, 1981, SA, c. 96, —0,50 m (Pl. III/3)

[ἀστὺ]νόμου	
Ποσιδ[εί]ου	simbolul
τοῦ Θ[ε]αρίωνος	rupt
Μόν[ι]μος	

Grakov, p. 151, nr. 50 (prod., grupa a VI-a)

Producătorul Μόνιμος nu a fost deocamdată înregistrat în arealul vest-pontic

212(47). Inv. 21983. Albești, 1979, SB (Pl. III/4)

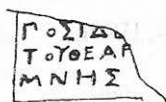
ἀστ[υ]νόμου	divinitate feminină
Ποσιδ[εί]ου	rezemată de o coloană,
Θ[ε]αρίωνος	cu cornul abundenței
Να[υ]σοκράτης	în mina stângă

Grakov, p. 151, nr. 51 (prod., grupa a VI-a)

Varianta de dispunere, M. Gramatopol, Gh. Poenaru-Bordea, *Callatis*, nr. 576



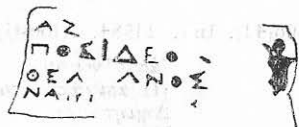
1



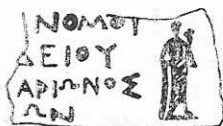
2



3



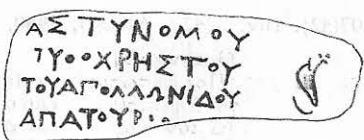
4



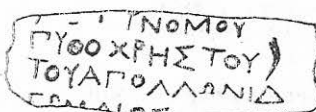
5



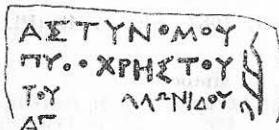
6



7



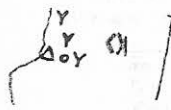
8



9



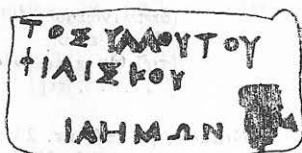
10



11



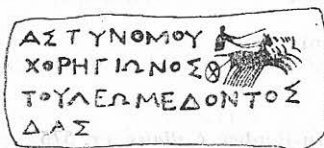
12



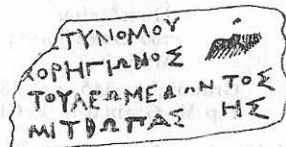
13



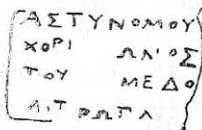
14



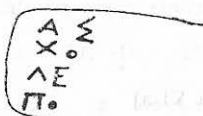
15



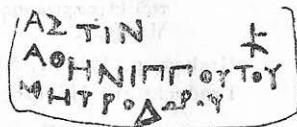
16



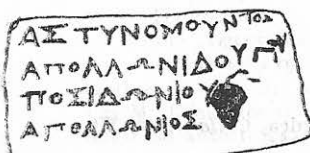
17



18



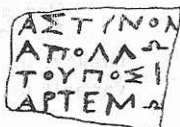
19



20



21



22

213(48). Inv. 22009. Albești, 1978, SA, c. 53, — 0,50 m (Pl. III/5; XI/8)

[ἀστὺ]νόμου	↑	divinitate feminină
[Ποσι]δείου		rezemată de o coloană,
[τοῦΘε]αρίωνος		cu cornul abundenței
[. . .]ων		în mina stângă

Numele producătorului poate fi Ἀνδρών, Κτήσων, Φιλήμων sau Φίλων. Ținând însă seama de prezența pe numeroase exemplare ale acestui astynom a numelui producătorului Κτήσων înclinăm să reconstituim pe ultimul rînd al ștampilei acest nume

214(49). Inv. 31570. Albești, 1980, SB, c. 26, — 0,45 m (Pl. III/6)

[ἀστὺνόμου]	↑	divinitate feminină
[Ποσιθείου]		rezemată de o coloană,
[τοῦ Θεαρίωνος]		cu cornul abundenței
[.]ς		în mina stîngă

215(50). Inv. 31663. Albești, 1978, SB, c. 141, — 0,45 m (Pl. III/7; XI/9)

ἀστυνόμου		
Πυθοχρήστου		acrostil
τοῦ Ἀπολλωνίδου		
Ἀπατούριου [ς]		

Grakov, p. 144, nr. 25 (ast.); p. 145, nr. 5 (prod.)

Tip Al Avram, SCIVA, 39, 1988, 3, p. 310, nr. 94
Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 47, nr. 19

216(51). Inv. 31552. Albești, 1980, SB, c. 21—31 (martor) (Pl. III/8; XI/10)

[ἀστ]υνόμου		
Πυθοχρήστου		acrostil
τοῦ Ἀπολλωνίδ[ου]		
Ἑρμαῖος		

Grakov, p. 145, nr. 17 (prod.)

217(52). Inv. 31676. Albești, 1981, SB, c. 141, — 0,45 m (Pl. III/9; XI/11)

ἀστυνόμου		
Πυθοχρήστου		acrostil
τοῦ Ἀπολλωνίδου		
ΑΓ (.)		

Pentru un producător Ἀπατούριος pe ultimul rînd, vezi mai sus, nr. 215(50)

218(53). Inv. 31567. Albești, 1980, SB, c. 90, — 0,40—0,85 m (Pl. III/10)

ἀστυνόμου]		
Π[υθοχρήστου]		simbolul
τοῦ Ἀπολλωνίδου]		rupt
Ἀ ν[.]		

219(54). Inv. 32398. Albești, 1980, SB, c. 26, — 0,45 m (Pl. III/11)

[ἀστυνόμου]		
Πυθοχρήστου]		acrostil
[τοῦ Ἀπολλωνίδου]		
[.]		

220(55). Inv. 31583. Albești, 1980, SB, c. 34, — 0,60 m (Pl. III/12)

[ἀστυνόμου] ντος	↑	capul lui Serapis cu barbă
[Ἰλλο]υ τοῦ		
[Φιλί]σκου		
[Καλλ]ισθένης		

Grakov, p. 144, nr. 26 (ast.); p. 145, nr. 30 (prod.)

Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 48, nr. 20

221(56). Inv. 22026. Albești, 1979, SE, c. 24 (Pl. III/13; XI/12)

[ἀστυνόμου]ν		capul lui Serapis cu barbă
τος Ἰλλου τοῦ		
Φιλίσκου		
[Φ]ιλήμων		

Grakov, p. 145, nr. 58 (prod.)

Tip Pridik, 1917, p. 80, nr. 368, completat însă Ἰλλου τοῦ [Μενίσκου]; *ibid.*, p. 139, nr. 18, ultimul rind integrit [Φιλήμων]ος

222(57). Inv. 22019. Albești, 1979, SB, c. 32, — 0,55 m (Pl. III/14)

ἀστυνόμου]
Φημ[ίου τοῦ]
Θυς[ίλεω]
Ἄρι[. . . .]

Grakov, p. 144, nr. 27 (ast.)

Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 48, nr. 21

223(58). Inv. 31672. Albești, 1981, SB, c. 151, — 0,75 m (Pl. III/15; XI/13).

ἀστυνόμου	└→	Nike conducind quadriga
Χορηγίωτος		
τοῦ Λεωμέδοντος		
Δάς		

Grakov, p. 144, nr. 29 (ast.); p. 145, nr. 13 (prod)

Vezi astynomul la M. Lazarov *Sinope*, p. 48, nr. 24

224(59). Inv. 31827. Albești, 1981, SA, c. 55, — 0,55 m (Pl. III/16; XI/14)

[ἀσ]τυνόμου	└→	Nike conducind quadriga
Χορηγίωτος		
τοῦ Λεωμέδοντος		
Μιτρωπάσ[τ]ης		

Grakov, p. 145, nr. 47 (prod.) La noi numele producătorului scris cu *tau* în loc de *theta*

Vezi și L. Buzoianu, N. Cheluța-Georgescu, Pontica, 16, 1983, p. 178, nr. 73 un exemplar pe care credem acum că putem reconstitui numele [Μιτρω]πάστης

225(60). Inv. 33646. Albești, 1984, SA, c. 16—23 (martor), — 0,40 m (Pl. III/17)

[ἀσ]τυνόμου		simbolul rupt
Χορ[ηγί]ωνος[ς]		
τοῦ[Λεω]μέδο[ντος]		
Μιτρωπά[στ]ης		

226(61). Inv. 34717. Albești, 1988, SA, c. 35, — 0,65 m (Pl. III/18)

ἀσ[τυνόμου]		simbolul rupt
Χο[ρηγί]ωνος τοῦ		
Λε[ωμέδ]οντος		
Πο[σίδ]ειος		

Grupa a VI-a

- 227(62). Inv. 21980. Albești, 1980, SB, c. 31, — 0,75 m (Pl. III/19)

ἀστυν[όμου]
 Ἀθηνίππου τοῦ stea?
 Μητροδώρου

Grakov, p. 148, nr. 1 (ast.)

Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 48, nr. 1

- 228(63). Inv. 14105. Albești, 1977, SC, c. 61, — 0,85 m (Pl. III/20; XI/15)

ἀστυνομοῦντος
 Ἀπολλωνίδου τοῦ ↓ ciorchine
 Ποσειδωνίου
 Ἀπολλωνίου

Grakov, p. 148, nr. 4 (ast.); p. 150, nr. 8 (prod.)

Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 48–49, nr. 3

- 229(64). Inv. 22020. Albești, 1979, SB, c. 41 (Pl. III/21; XI/16)

[ἀσ]τυνομοῦντος
 [Ἀπ]ολλωνίδου ↓ ciorchine
 [τοῦ Ποσειδωνίου
 [Ἀρτ]έμων

Grakov, p. 150, nr. 10 (prod.)

Tip M. Gramatopol, Gh. Poenaru-Bordea, *Callatis*, nr. 580

- 230(65). Inv. 37226. Albești, 1989, SB, c. 65, — 0,42 m (Pl. III/22; XVI/2)

ἀστυνομ[οῦντος]
 Ἀπολλωνίδου] simbolul
 τοῦ Ποσειδωνίου] rupt
 Ἀρτέμων[ν]

- 231(66). Inv. 14101. Albești, 1977, SC, c. 60, — 0,20–0,35 m (Pl. IV/1; XI/17)

ἀστυνομοῦντος
 Ἀπολλωνίδου τοῦ ↓ ciorchine
 Ποσειδωνίου
 Καλλισθέ[ν]ης

Grakov, p. 150, nr. 35 (prod.)

- 232(67). Inv. 14102. Albești, 1977, SC, c. 61, — 0,85 m (Pl. IV/2; XI/18)

ἀστυνομοῦ[ντος]
 Ἀπολλωνίδου ↓ ciorchine
 τοῦ Ποσειδωνίου
 Μενικκός

Grakov, p. 150, nr. 44 (prod.)

Tip Brashinskii, 1980, p. 82, nr. 571; variantă, M. Gramatopol, Gh. Poenaru-Bordea, *Tomis*, nr. 30 (forma Μενικκός)

- 233(68). Inv. 13638. Albești, 1977, SC, c. 66–49 (martor), — 0,35 m (Pl. IV/3; XII/1)

ἀστυνομοῦντος
 Ἀπολλωνίδου τοῦ ↓ ciorchine
 Ποσειδωνίου
 Φιλήμων

Grakov, p. 151, nr. 66 (prod.)

Tip Pridik, 1917, p. 64, nr. 41–43

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥΝΤΟΣ
ΑΠΟΛΛΑΝΙΔΟΥΤΟΥ
ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΟΥ
ΚΑΛΑΙΣΟΣ, 

1

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΑΠΟΛΛΑΝΙΑΣ
ΤΟΥΠΟΣΕΙΔΩΝΙΟΥ
ΜΑΜΙΥΟΣ 

2

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥΝΤΟΣ
ΑΠΟΛΛΑΝΙΔΟΥΤΟΥ
ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΟΥ
ΦΙΑΗΜΑΝ 

3

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥΝΤΟΣ
ΑΠΟΛΛΑΝΙΔΟΥΤΟΥ
ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΟΥ
ΦΙΑΗΜΑΝ 

4

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΑΠΟΛΛΑΝΙΔΟΥΤΟΥ
ΠΟΣΕΙΔΩΝΙ
ΦΙΑΗΜΑΝ 

5

Α.
Α.
ΠΟ
Υ

6

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥΝΤΟΣ
ΑΠΟΛΛΑΝΙΔΟΥΤΟΥ
ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΟΥ
ΦΙΑΗΜΑΝ 

7

ΝΟΜΟΥΝΤΟΣ
ΑΠΟΛΛΑΝΙΔΟΥΤΟΥ
ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΟΥ
ΜΩΝ 

8

ΑΣΤΥΝΟ
ΑΠΟΛΛΑΝ
ΠΟΣΕΙΔΩ
ΙΑΝ

9

ΝΟΜΟΥΝΤΟΣ
ΑΠΟΛΛΑΝΙΔΟΥΤΟΥ
ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΟΥ
ΑΝ 

10

ΟΥΝΤΟΣ
ΑΠΟΛΛΑΝΙΔΟΥΤΟΥ
ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΟΥ
ΑΝ 

11

ΟΥΝΤΟΣ
ΑΠΟΛΛΑΝΙΔΟΥΤΟΥ
ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΟΥ
ΑΝ 

12

Υ
Σ
ΑΣ

13

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥΝΤΟΣ
ΑΠΟΛΛΑΝΙΔΟΥΤΟΥ
ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΟΥ 

14

ΟΥΝΤΟΣ
ΑΠΟΛΛΑΝΙΔΟΥΤΟΥ
ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΟΥ 

15

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥΝΤΟΣ
ΑΠΟΛΛΑΝΙΔΟΥΤΟΥ
ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΟΥ
ΑΝΑΤ

16

ΣΕΡΕΙΟΣ 
ΧΑΡΙΑΣ

17

ΑΣ
ΒΟΥΡΟΣ
ΙΕΥΣ
ΧΑΡΙΑΣ

18

ΔΙΟΝΥΣΙ
ΑΓΗΜΑΝ

19

ΟΜΟΥ
ΤΟΥ
ΔΑΡΟΥ
ΝΙΟΥ 

20

ΙΗΙ
ΑΓΑΛΛΟΔΑΡΟΥ
ΑΤΣΤΗΣ

21

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥΝΤΟΣ
ΑΠΟΛΛΑΝΙΔΟΥΤΟΥ
ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΟΥ
ΑΝΑΤ

22

234(69). Inv. 31593. Albești, 1981, SB, c. 2, — 0,45 m (Pl. IV/4; XII/4)

ἀστυνομοῦντος
Ἀπολλωνίδου τοῦ
Ποσειδωνίου
Φιλήμων

↓ ciorchine

235(70). Inv. 21595. Albești, 1976, SB, c. 72, — 0,70 m (Pl. IV/5; XII/2)

ἀστυνομοῦν[το]ς
Ἀπολλωνίδου τοῦ
Ποσειδωνί[ου]
Φιλήμων

↓ ciorchine

236(71). Inv. 21582. Albești, 1976, SA, c. 7, — 0,33 m (Pl. IV/7; XII/3)

[ἀ]στυνομοῦντος
Ἀπολλωνίδου τοῦ
Ποσειδωνίου
[Φ]ιλήμων

↓ ciorchine

37(72). Inv. 31564. Albești, 1980, SB, c. 26, — 0,45 m (Pl. IV/6)

ἀ[στυνομοῦντος]
Ἀπ[ολλωνίδου τοῦ]
[Πο]σειδωνίου
Φι[λήμων]

simbolul
rupt

238(73). Inv. 31573. Albești, 1980, SB, c. 34, — 0,60 m (Pl. IV/8)

[ἀστυ]νομοῦντος
Ἀπολ[λωνίδου τοῦ]
Ποσειδωνίου
Φιλήμων

↓ ciorchine

239(74). Inv. 13637. Albești, 1977, SC, c. 66–49 (martor), — 0,35 m (Pl. IV/9)

ἀστυνομ[οῦντος]
Ἀπολλων[ίδου τοῦ]
Ποσειδων[ίου]
Φιλήμων

simbolul
rupt

240(75). Inv. 21587. Albești, 1976, SB, c. 4, — 0,25 m (Pl. IV/10; XII/5)

[ἀστυ]νομοῦντος
Ἀπολλωνίδου το[ῦ]
Ποσειδωνίου
Φιλήμων

↓ ciorchine

241(76). Inv. 14125. Albești, 1977, SC, c. 49–50, — 0,15–0,70 m (Pl. IV/11)

[ἀστυνο]μοῦν[το]ς
Ἀπολλων[ίδου τοῦ]
Ποσειδων[ίου]
Φιλήμων

↓ ciorchine

242(77). Inv. 31829. Albești, 1980, SB (Pl. IV/12; XII/6)

[ἀστυνο]μοῦντος
Ἀπολλων[ίδου]
τοῦ Πο[σειδ]ωνίου
[. . .]ων

↓ ciorchine

- 243(78). Inv. 13639. Albești, 1977, SC, c. 66–49 (martor), — 0,35 m (Pl. IV/14; XII/17)

ἀστυνομούντος
Ἀπολλωνίου τοῦ
Ποσειδωνίου
[.]

↓

ciorchine

După forma Ποσειδωνίου și dispunere, producătorul este probabil tot Φιλήμων

- 244(79). Inv. 32403. Albești, 1980, SB (Pl. IV/15)

ἀστυνομούντος
Ἀπολλωνίου τοῦ
Ποσειδωνίου
[.]

↓

ciorchine

- 245(80). Inv. 31667. Albești, 1980, SB, c. 34, — 0,60 m (Pl. IV/13)

ἀστυνόμου
Βόρου τοῦ
Ζεῦξιο
Ἀθηναίου

↑

divinitate feminină
ținind în mîini cite
o torță

Grakov, p. 149, nr. 6 (ast.); p. 150, nr. 3 (prod.)

Numele producătorului reconstituit după Pridik, 1917, p. 65, nr. 70. Pe ștampilă putea însă figura și numele altui producător, Ἀγησίλας. Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 49, nr. 5

- 246(81). Ind. 22018. Albești, 1979, SB, c. 21, — 0,30 m (Pl. IV/16; XII/8)

ἀστυνόμου
Βόρου τοῦ
Ζεῦξιο
Ἀπατούριος

↑

parțial conservat,
torță aprinsă

Grakov, p. 150, nr. 6 (prod.)

Tip M. Irimia, Pontica, 13, 1980, p. 99, nr. 2

- 247(82). Inv. 31655. Albești, 1982, SB, c. 38, — 0,15 m (Pl. IV/17; XII/9)

ἀστυνόμου
Βόρου τοῦ
Ζεῦξιο
Χαβρία

↑

divinitate feminină
ținind în mîini cite
o torță

Grakov, p. 212 (prod., grupele II–IV)

- 248(83). Inv. 21993. Albești, 1979, SB, c. 22, — 0,60 m (Pl. IV/18)

ἀστυνόμου
Βόρου τοῦ
Ζεῦξιο
Χάρης

↑

simbolul
rupt

Grakov, p. 145, nr. 61 (prod., grupa a V-a)

- 249(84). Inv. 22010. Albești, 1978, SD, c. 31, — 0,75 m (Pl. IV/19)

ἀστυνόμου
Διονυσίου τοῦ
Ἀπηνάριου
[.]

↑

simbolul
rupt

Grakov, p. 149, nr. 8 (ast.)

Nume producătorului poate fi Ἀρτέμων sau Φιλήμων, ultimul prezent la Mircea, nr. 189. Pentru numele astynomului cu diverși producători, vezi M. Lazarov, *Sinope*, p. 49, nr. 7

250(85). Inv. 31587. Albești, 1981, SB, c. 141, — 0,45 m (Pl. IV/20; XII/10)

[ἀστὺν]όμου
[Ζήνιος]τοῦ trofee
Ἀπολλοδώρου
Ἀπολλωνίου

Grakov, p. 149, nr. 12 (ast.); p. 150, nr. 8 (prod.)

Reconstituire după L. Buzoianu, N. Cheluță-Georgescu, Pontica, 16, 1983, p. 179, nr. 74. Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 49—50, nr. 9

251(86). Inv. 31685. Albești, 1981, SB, c. 131, — 0,30 m (Pl. IV/21; XII/11)

[ἀστὺν]όμου
Ζή[νιος]τοῦ trofee
Ἀπολλοδώρου
Ἀτῶτης

Grokov, p. 145, nr. 7 (prod., grupa a V-a)

252(87). Inv. 31822. Albești, 1981, SB, c. 141, — 0,45 m (Pl. IV/22; XII/12)

ἀστὺνόμ[ου]
Ζήνιος τ[οῦ] simbolul
Ἀπολλοδώ[ρου] rupt
Δημοτέλ[ης]

Nume de producător neînregistrat de Grakov.

Cu acest astynom apare la Callatis, în Dacia, I, 1924, p. 151, nr. 10 un nume de producător în forma neîntregită Δημ[...]; în Dacia 5—6, 1935—1936, p. 257, nr. 31, cr același astynom apare, de asemenea, un producător Δημο[.....], întregit de αὐτοῦ Δημο[σθένους]. În ambele situații credem acum că este vorba de producătorul Δημοτέλης, citit pe ștampila de la Albești.

253(88). Inv. 14388. Albești, 1977, SB, c. 112 (Pl. V/1; XII/13)

[ἀστὺνομο] ὕντος
[Ζήνι]ος τοῦ trofee
Ἀπολλοδώρου
Ἡρακλ[ε]ίδης

Grakov, p. 150, nr. 31 (prod.)

Tip Mircev, nr. 191 (Odessos)

254(89). Inv. 33649. Albești, 1984, SD, c. 32, — 0,60 m. Dublă frapă (Pl. V/2; XII/14)

ἀστὺνόμ[ου]
Ζήνιος τοῦ trofee
<Ζήνιος τ[οῦ] οὐ<οὐ>
Ἀπολλοδώ[ρου]

255(90). Inv. 31823. Albești, 1981, SB, c. 134, — 0,40 m (Pl. V/3; XII/15)

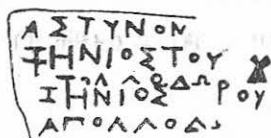
ἀστὺνόμου
Ἡρακλ[ε]ίδου
τοῦ Ἐκαταίου
Α[. . .] ↑ divinitate feminină
cu cornul abundenței
în mina stângă

Grakov, p. 149, nr. 14 (ast.)

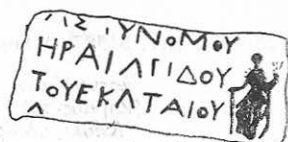
Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 50, nr. 11. Difícil de spus dacă putem reconstitui, după Canarache, nr. 272, numele producătorului Ἀπολλώνιος, pe ultimul rând.



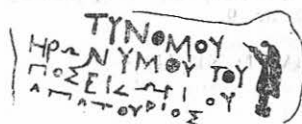
1



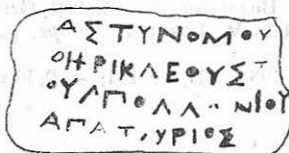
2



3



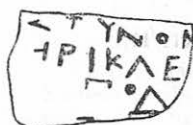
4



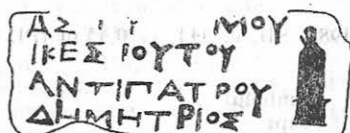
5



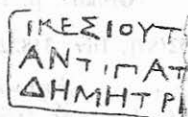
6



7



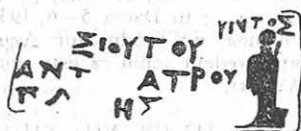
8



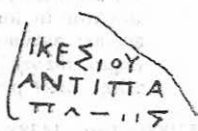
9



10



11



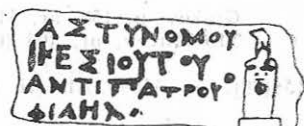
12



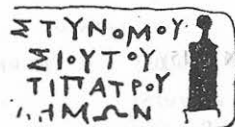
13



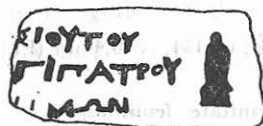
14



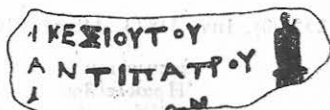
15



16



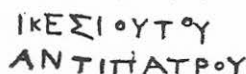
17



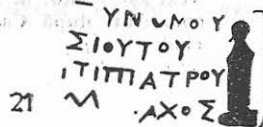
18



19



20



21

- 256(91). Inv. 14386. Albești, 1977, SB, c. 121 (Pl. V/4)
 [ἄστυνόμου
 Ἡρώνομος τοῦ trofee
 Ποσειδωνίου
 Ἀπατούριος
 Grakov, p. 149, nr. 16 (ast.); p. 150, nr. 6 (prod.)
 Tip Pridik, 1917, p. 70, nr. 180. Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 51, nr. 13
- 257(92). Inv. 14368. Albești, 1980, SB (Pl. V/5)
 ἄστυνόμου
 Θηρίκλους τ simbolul
 οῦ Ἀπολλωνίου șters
 Ἀπατούριος
 Tip Grakov, p. 149, nr. 18 (ast.); vezi mai sus producătorul
 Variantă de dispunere a legendei la Canarache, nr. 276. Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 51, nr. 14
- 258(93). Inv. 14399. Albești, 1977, SB, c. 8–9 (Pl. V/6)
 [ἄστυνόμου]
 [Θηρίκλους τοῦ ↑ leu
 Ἀπολλωνίου | mergînd
 [.]ς
- 259(94). Inv. 34733. Albești, 1988, SA, c. 33, — 0,10 m (Pl. V/7; XVI/3)
 [ἄστυνόμου]
 [Θηρίκλους] simbolul
 [τοῦ Ἀπολλωνίου] rupt
 [.]
- 260(95). Inv. 31578. Albești, 1982, SA, c. 38, — 0,50 m (Pl. V/8; XII/16)
 ἄστυνόμου
 Ἡρώσιου τοῦ hermă
 Ἀντιπάτρου
 Δημήτριος
 Grakov, p. 149, nr. 19 (ast.); p. 150, nr. 23 (prod.)
 Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 51, nr. 15
- 261(96). Inv. 34738. Albești, 1989, SB, c. 53 (Pl. V/9; XVI/4)
 [ἄστυνόμου]
 Ἡρώσιου τ[οῦ] simbolul
 Ἀντιπάτρου] rupt
 Δημήτριος]
- 262(97). Inv. 31561. Albești, 1980, SB, c. 35, — 0,60 m (Pl. V/10; XII/17)
 ἄστυνόμου]
 Ἡρώσιου τοῦ simbolul
 Ἀντιπάτρου] rupt
 Εὐμάφιλος]
- Grakov, p. 150, nr. 29 (prod.)
- 263(98). Inv. 31600. Albești, 1982, SB, c. 48, — 0,50 m (Pl. V/11)
 [ἄστυνόμου] ἕντος
 Ἡρώσιου τοῦ hermă
 Ἀντιπάτρου
 Πάριος
 Grakov, p. 151, nr. 52 (prod.)
 Tip Canarache, nr. 282 (simbolul interpretat greșit).

264(99). Inv. 32421. Albești, 1982, SB, c. 38 (Pl. V/12)

[ἀστυνομοῦντος]	
ἑ[κε]σί[ου] τοῦ	simbolul
Ἀντιπά[τρου]	rupt
Πάπης	

265(100). Inv. 32396. Albești, 1982, SC, c. 42, — 0,85 m (Pl. V/13)

[ἀστυνό]μου	
ἑ[κε]σί[ου] τοῦ	simbolul
Ἀντιπά[τρου]	șters
[Πολύχ]αρμο[ς]	

Grakov, p. 151, nr. 53 (prod.)
Tip Pridik, 1917, p. 139, nr. 10

266(101). Inv. 31830. Albești, 1981, SB, c. 2, — 0,45 m (Pl. V/14)

[ἀστυνόμου]	
ἑ[κε]σί[ου] τοῦ	simbolul
Ἀντιπά[τρου]	rupt
[Πολύχ]αρμο[ς]	

267(102). Inv. 31571. Albești, 1980, SB, c. 35 (Pl. V/15; XII/18)

ἀστυνόμου	
ἑ[κε]σί[ου] τοῦ	hermă
Ἀντιπάτρου	
Φιλήμ[ων]	

Grakov, p. 151, nr. 66 (prod.)
Tip Pridik, 1917, p. 139, nr. 11

268(103). Inv. 34718. Albești, 1988, SA, c. 35, — 0,45 m (Pl. V/16; XIII/1)

[ἀ]στυνόμου	
ἑ[κε]σί[ου] τοῦ	hermă
Ἀντιπάτρου	
[Φι]λήμων	

269(104). Inv. 22027. Albești, 1978, SB, c. 68–58 (martor), — 0,75 m (Pl. V/17; XIII/2)

[ἀστυνόμου]	
ἑ[κε]σί[ου] τοῦ	hermă
Ἀντιπάτρου	
[Φι]λήμων	

270(105). Inv. 31572. Albești, 1980, SB, c. 34 — 0,60 m (Pl. V/18; XIII/3)

[ἀστυνόμου]	
ἑ[κε]σί[ου] τοῦ	hermă
Ἀντιπάτρου	
Φιλήμων	

271(106). Inv. 31661. Albești, 1980, SB, c. 34, — 0,60 m (Pl. IV/19)

ἀστ[υνόμου]	
ἑ[κε]σ[λου] τοῦ	simbolul rupt
Ἀντιπάτρου	
Φιλήμων	

272(107). Inv. 33672. Albești, 1985, SB, c. 2, — 0,45 m (Pl. V/20)

[ἀστυνόμου]	
ἑ[κε]σί[ου] τοῦ	simbolul
Ἀντιπάτρου	șters
[.]	

273(108). Inv. 34707. Albēști, 1987, SE, c. 48, — 0,70 m (Pl. V/21)

[ἀσ]τυνόμου
[κε]σίου τοῦ hermā
[Αν]τιπάτρου
[Σύ]μ[μ]αχος

274(109). Inv. 21599. Albēști, 1975, SB, c. 68, — 0,80 m (Pl. VI/1; XIII/4)

[ἀστυνόμου]
[κε]σίου τ[οῦ] ← probabil
Ἑτεονίκου cālăreț
Ἀγάθων

Grakov, p. 149, nr. 21 (ast.); p. 150, nr. 1 (prod.)

Acceasi legendă, M. Gramatopol, Gh. Poenaru-Bordea, *Callatis*, nr. 588 (simbolul orientat spre dreapta). Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 51–52, nr. 17

275(110). Inv. 21588. Albēști, 1976, SB, c. 6, — 0,70 m (Pl. VI/2; XIII/5)

[ἀσ]τυνόμου
[κε]σ[ι]ου τοῦ ← cālăreț
Ἑτεονίκου
Ἀ[γ]άθων

276(111). Inv. 31557. Albēști, 1980, SB, c. 35, — 0,60 m (Pl. VI/3)

[ἀστυ]νόμου
[κε]σίου τοῦ ← cālăreț
Ἑτεονίκου
Ἀ[γ]άθων

277(112). Inv. 22031. Albēști, 1979, SB, c. 31, — 0,35 m (Pl. VI/4)

Partea superioară a unei amfore sinopeene, care păstrează pe una din torți o ștampilă dreptunghiulară; pentru forma vasului vezi M. Bărbulescu, L. Buzoianu, N. Cheluță Georgescu, *Pontica*, 20, 1987, pl. II/6 și VII/7

[ἀστυνόμου]
[κε]σίου τοῦ ← cālăreț
Ἑτεονίκου
Δημήτριος

Grakov, p. 150, nr. 23 (prod.)

Tip Pridik, 1917, p. 139, nr. 13; M. Gramatopol, Gh. Poenaru-Bordea, *Callatis*, nr. 589 (?)

278(113). Inv. 22016. Albēști, 1979, SB, c. 11, — 0,50 m (Pl. VI/5; XIII/6)

[ἀστυνόμου]
[κε]σίου τοῦ simbolul
Ἑτεονίκου rupt
Εὐκλῆς

Grakov, p. 150, nr. 28 (prod.)

279(114). Inv. 31592. Albēști, 1982, SA, c. 38, — 0,50 m (Pl. VI/6; XIII/7)

ἀσ[τυνόμου]
[κε]σίου τοῦ ← cālăreț
Ἑτεονίκου
Εὐκλῆς

ΙΚΕΣΙΟΥΤ
ΕΤΕΟΝΙΚΟΥ
ΑΓΑΘΑΝ

1

ΙΚΕΣΙΟΥΤΟΥ
ΕΤΕΟΝΙΚΟΥ
ΑΓΑΘΑΝ

2

ΚΕΣΙΟΥΤΟΥ
ΕΤΕΟΝΙΚΟΥ

3

ΚΕΣΙΟΥΤΟΥ
ΕΤΕΟΝΙΚΟΥ
ΑΗΜΗΤΡΙ

4

ΚΕΣΙΟΥΤΟΥ
ΕΤΕΟΝΙΚΟΥ
ΕΥΚΛΗΣ

5

ΚΕΣΙΟΥΤΟΥ
ΕΤΕΟΝΙΚΟΥ
ΕΥΚΛΗΣ

6

ΕΣΙΟΥΤΟΥ
ΕΤΕΟΝΙΚΟΥ
ΑΤΗΣ

7

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΙΚΕΣΙΟΥΤΟΥ
ΕΤΕΟΝΙΚΟΥ
ΑΙΑΝΤΗ

8

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΙΚΕΣΙΟΥΤΟΥ
ΕΤΕΟΝΙΚΟΥ
ΑΙΑΝΤΗ

9

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΙΚΕΣΙΟΥΤΟΥ
ΕΤΕΟΝΙΚΟΥ
ΑΙΑΝΤΗ

10

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΙΚΕΣΙΟΥΤΟΥ
ΕΤΕΟΝΙΚΟΥ
ΑΙΑΝΤΗ

11

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΙΚΕΣΙΟΥΤΟΥ
ΕΤΕΟΝΙΚΟΥ
ΑΙΑΝΤΗ

12

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΙΚΕΣΙΟΥΤΟΥ
ΕΤΕΟΝΙΚΟΥ
ΑΙΑΝΤΗ

13

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΙΚΕΣΙΟΥΤΟΥ
ΕΤΕΟΝΙΚΟΥ
ΑΙΑΝΤΗ

14

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΙΚΕΣΙΟΥΤΟΥ
ΕΤΕΟΝΙΚΟΥ
ΑΙΑΝΤΗ

15

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΠΡΑΝΟΣΤΟΥ
ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ
ΕΤΗΣΑΝ

16

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΠΡΑΝΟΣΤΟΥ
ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ
ΕΤΗΣΑΝ

17

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΠΡΑΝΟΣΤΟΥ
ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ
ΕΤΗΣΑΝ

18

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΠΡΑΝΟΣΤΟΥ
ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ
ΕΤΗΣΑΝ

19

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΠΡΑΝΟΣΤΟΥ
ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ
ΕΤΗΣΑΝ

20

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΠΡΑΝΟΣΤΟΥ
ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ
ΕΤΗΣΑΝ

21

280(115). Inv. 14389. Albești, 1977, SB, c. 113 (Pl. VI/7; XIII/8)

[ἀστυνόμου]
[ἑ]κεσίου τοῦ ← călăreț
[ἑ]τεονίκου
Πιλήμων

Pentru producător, vezi mai sus nr. 263(98)

Tip Pridik, 1917, p. 72, nr. 204

281(116). Inv. 14377. Albești, 1977 (Pl. VI/8; XIII/9)

ἀστυνομοῦντος
ἑκεσίου τοῦ ← călăreț
ἑτεονίκου
Φιλήμων

Tip L. Buzoianu, N. Cheluță-Georgescu, Pontica, 16, 1983, p. 179, nr. 75

282(117). Inv. 31679. Albești, 1981, SB, c. 7 (Pl. VI/9; XIII/10)

ἀστυνομοῦντος
ἑκεσίου τοῦ ← călăreț
ἑτεονίκου
Φιλήμων

283(118). Inv. 21591. Albești, 1976, SB, c. 7, — 0,55 m (Pl. VI/10; XIII/11)

ἀστυνομοῦντος
ἑκεσίου τοῦ ← călăreț
ἑτεονίκου
Φιλήμων

284(119). Inv. 22030. Albești, 1978, SD, c. 3—4, 0,65 m (Pl. VI/11)

ἀστυνομοῦν[ος]
ἑκεσίου τοῦ simbolul
ἑτεονίκου rupt
Φιλήμων

285(120). Inv. 33624. Albești, 1982, SD, c. 94, — 0,80 m (Pl. VI/12)

[ἀσ]τυνόμου
[ἑ]κεσίου τοῦ ← călăreț
[ἑ]τεονί[κ]ου
[. . .] ος

286(121). Inv. 31558. Albești, 1980, SB, c. 16, — 0,50 m (Pl. VI/13; XIII/12)

[ἀστυ]νόμου
[ἑ]κεσίου τοῦ ← călăreț
[ἑ]τε[ε(ον)]ί[κ]ου
[.]

287(122). Inv. 34739. Albești, 1989, SB, c. 53, (Pl. VI/14; XVI/5)

ἀστυνομοῦν[τος]
ἑκεσίου τοῦ ← călăreț
ἑτεονίκου
[Φιλήμων]

288(123). Inv. 32419. Albești, 1982, SB, c. 48 (Pl. VI/15; XIII/13)

ἀστυνόμου
ἡ πῶνος τοῦ ramură
Διονυσίου
Κτήσεων

Grakov, p. 149, nr. 23 (ast.); p. 150, nr. 40 (prod.)

Tip Pridik, 1917, p. 72, nr. 214. Acest astynom apare acum prima dată în arealul vest-pontic. În SA, 23, un exemplar al acestui astynom împreună cu producătorul Διονύσιος a apărut pe N II, datat în sec. IV—III î.e.n.

289(124). Inv. 33668. Albești, 1985 (Pl. VI/16; XIII/14)

ἀστυνόμου
ἡ πῶνος τοῦ ramură
Διονυσίου
Κτήσεων

290(125). Inv. 32360. Albești, 1983, SD, c. 21 (în martorul spre SA, c. 8), — 0,45 m (Pl. VI/17; XIII/15)

ἀστυνόμου
ἡ πῶνος τοῦ
Διονυσίου ramură
Φιλήμων

291(126). Inv. 32392. Albești, 1982, SD, c. 93, — 0,70 m (Pl. VI/18; XIII/16)

ἀστυνόμου
Καλλιχόρου simbolul
τοῦ Πρωταγό [ρον] sters

Grakov, p. 149, nr. 24

Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 52, nr. 18

292(127). Inv. 34737. Albești, 1989, SB, c. 63, — 0,40 m (Pl. VI/19; XVI/6)

ἀστυνόμου
Καλλιχόρου τοῦ simbolul sters
Πρωταγόρου (cal de mare?)
Ἀγ[ησία]

Grakov, p. 150, nr. 2 (prod.)

293(128). Inv. 32361. Albești, 1982, SA, c. 38, — 0,50 m. Dublă frapă (Pl. VI/20)

ἀστυνόμου
Καλλιχόρου τοῦ simbolul
Πρωταγόρου rupt
Δημήτριος

Grakov, p. 150, nr. 23 (prod.)

Tip Canarache, nr. 292

294(129). Inv. 33670. Albești, 1985, SA, c. 23—30 (martor) (Pl. VI/21)

ἀστυνόμου
Ἀεω[μέδοντος] simbolul
τοῦ Ἐπιδήμου rupt
βῆκ[χίος]

Grakov, p. 149, nr. 28 (ast.); p. 145, nr. 8 (prod., grupa a V-a)

Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 52, nr. 20

ΕΔΝΤΟΣ
ΕΠΙΔΗΜΟΥ
ΦΙΛΗΜΑΝ

Σ ΜΟΥ
ΜΑΙΝ

ΥΝΟΜΟΥ
ΙΕΔΟΝΤ
ΔΗΜΟΥ

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΜΑΝΤΙΘΕΟΥ
ΤΟΥΡΑΤΑΓΟΥ
ΤΕΜΙΔΑΡ

ΥΝΟΜΟΥ
ΤΙΘΕΟΥ
ΠΡΑΤΑΓΟΥ
ΕΜΙΔΑΡΟΥ

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΑΝΤΙΘΕΟΥ
ΑΤΑΓΟΥ

ΥΝΟΜΟΥ
ΑΝΤΙΘΕΟΥ
ΑΤΑΓΟΥ

ΑΣΤ
ΜΑΝ
ΤΟΥ

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΑΝΤΙΘΕΟΥ
ΑΤΑΓΟΥ

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΑΝΤΙΘΕΟΥ
ΑΤΑΓΟΥ

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΑΝΤΙΘΕΟΥ
ΑΤΑΓΟΥ

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΑΝΤΙΘΕΟΥ
ΑΤΑΓΟΥ

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΑΝΤΙΘΕΟΥ
ΑΤΑΓΟΥ

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΑΝΤΙΘΕΟΥ
ΑΤΑΓΟΥ

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΑΝΤΙΘΕΟΥ
ΑΤΑΓΟΥ

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΑΝΤΙΘΕΟΥ
ΑΤΑΓΟΥ

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΑΝΤΙΘΕΟΥ
ΑΤΑΓΟΥ

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΑΝΤΙΘΕΟΥ
ΑΤΑΓΟΥ

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΑΝΤΙΘΕΟΥ
ΑΤΑΓΟΥ

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΑΝΤΙΘΕΟΥ
ΑΤΑΓΟΥ

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΑΝΤΙΘΕΟΥ
ΑΤΑΓΟΥ

295(130). Inv. 21589. Albești, 1976, 1976, SB, c. 6, — 0,70 m (Pl. VII/1)

[ἀστὺνὸ]μ[ου]
[Λεωμ]έδ[ο]ν τοῦ
[τοῦ] Ἐπιδήμου
Φιλήμων
← călăreț

Tip M. Gramatopol, Gh. Poenaru-Bordea, *Callatis*, nr. 591

296(131). Inv. 32400. Albești, 1980, SB, c. 16, — 0,65 m (Pl. VII/2)

[ἀστὺνὸ]μ[ου]
[Λεωμ]έδ[ο]ν τοῦ
[τοῦ] Ἐπιδήμου
[.]μ[ου]
← călăreț

Numele producătorului ar putea fi reconstituit Φιλήμων, vezi mai sus, dar și Ἀρτέμων (tot din grupa a VI-a)

297(132). Inv. 31832. Albești, 1981, SB, c. 134, — 0,40 m (Pl. VII/3)

[ἀστὺνὸ]μ[ου]
[Λεωμ]έδ[ο]ν τοῦ
[τοῦ] Ἐπιδήμου
[.]
← călăreț

298(133). Inv. 31824. Albești, 1981, SB, c. 132, — 0,90 m (Pl. VII/4; XIII/17)

ἀστὺνὸμ[ου]
Μαντιθέου
τοῦ Πρωταγόρου
[Ἀρ]τεμίδωρος
simbolul
rupt

Grakov, p. 149, nr. 29) ast.); p. 150, nr. 9 (prod.)

Tip Canarache, nr. 302. Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 52–53, nr. 21

299(134). Inv. 34732. Albești, 1988, SA, c. 34, — 0,10–0,70 m (Pl. VII/5; XVI/7)

[ἀστὺνὸ]μ[ου]
[Μαν]τιθέου
[τοῦ] Πρωταγόρου
[Ἀρ]τεμίδωρος
→ leu triumfător
pe taur rănit

300(135). Inv. 21584. Albești, 1976, SA, c. 1, — 0,75 m (Pl. VII/6)

ἀστὺνὸμ[ου]
[Μ]αντιθέου τοῦ
[Πρ]ωταγόρου
[Μενίσ]κος
↑ protomă
de leu

Grakov, p. 150, nr. 46 (prod.)

Tip Canarache, nr. 304

301(136). Inv. 31684. Albești, 1981, SA, c. 96, — 0,50 m (Pl. VII/7; XIII/18)

[ἀστὺνὸ]μ[ου]
[Μα]ντιθέου
[τοῦ] Πρωταγόρου
[.]ος
→ leu triumfător
pe taur rănit

Vezi și L. Buzoianu, *Pontica*, 14, 1981, p. 148, nr. 66

302(137). Inv. 31560. Albești, 1979, SB, c. 81, — 0,50 m (Pl. VII/8)

ἀστὺνὸμ[ου]
Μαν[τιθέου]
τοῦ Πρωταγόρου
[.]
simbolul
rupt

- 303(138). Inv. 14104. Albeşti, 1977, SC, c. 61, — 0,85 m (Pl. VII/9; XIV/1)

[ἀστυνομοῦ ντος]
Μητροδώρου τοῦ stea cu
Ἀθηνίππου 8 raze
Δημήτρου

Grakov, p. 150, nr. 30 (ast.)

Tip Canarache, nr. 308. Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 53, nr. 22

- 304(139). Inv. 21593. Albeşti, 1976, SB, c. 8 — 0,60 m (Pl. VII/10; XIV/2)

ἀστυνομοῦ ντος]
Μητροδώρου τοῦ simbolul
Ἀθηνίππου rupt
[. . .]σ[. . .]

- 305(140). Inv. 14124. Albeşti, 1977, SC, c. 62—63 (Pl. VII/11; XIV/3)

[ἀστυνομοῦ ντος]
Μητροδώρου τοῦ stea cu
Ἀθηνίππου 8 raze
[. . .]

- 306(141). Inv. 22029. Albeşti, 1978, SC, c. 61 (Pl. VII/12; XIV/4)

ἀστυνόμου
Kantharos ↑ Μητροδώρου τοῦ
Ἀρισταγόρου
[Κ[λε]ίνετος](?)

Grakov, p. 151, nr. 31 (ast.); nr. 36 (prod.)

Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 53, nr. 23

- 307(142). Inv. 32259. Albeşti, 1983, SB, c. 92, — 0,45 m (Pl. VII/13; XIV/5)

ἀστυνόμου
Μικρίου τοῦ trofee
Ἀρισταγόρου
Εὐτυχος

Grakov, p. 150, nr. 32 (ast.); p. 145, nr. 23 (prod., grupa a V-a)

Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 53, nr. 24

- 308(143). Inv. 33644. Albeşti, 1984, SD, c. 2, — 0,40 m (Pl. VII/14; XIV/6)

ἀστυνομοῦ ντος
Μικρίου το trofee
Ἀρισταγόρου
Μήνις

Numele producătorului nu apare la Grakov.

- 309(144). Inv. 21849. Albeşti, 1976, SB, c. 6, — 0,70 m (Pl. VII/15; XIV/7)

ἀστυνομοῦ ντος
Μικρίου το trofee
Ἀρισταγόρου
Μ[η]νις

- 310(145). Inv. 21986. Albeşti, 1978, SD, c. 3 (Pl. VII/16; XIV/8)

ἀστυνομοῦ ντος
Μικρίου το trofee
Ἀρισταγόρου
Μ[η]νις

311(146). Inv. 31565. Albești, 1980, SB, c. 16, — 0,50 m (Pl. VII/17)

[ἀστυνόμου]
Μικρίου[τοῦ] simbolul
Ἀριστα[γόρου] rupt
Σ[τέ]φα[νος]

Grakov, p. 151, nr. 61 (prod.)
Tip Canarache, nr. 313

312(147). Inv. 22008. Albești, 1978, SA, c. 22, — 0,15 m (Pl. VII/18)

[ἀστυνόμου]
[Μικροστ]οῦ trofee
[Ἀριστα]γόρου
[Στέφαν]ος

Numele producătorului reconstituit ipotetic

313(148). Inv. 34736. Albești, 1989, SB, c. 65, — 0,42 m (Pl. VII/19; XVI/8)

ἀ[στυνό]μ[ου]
Μικρίου τοῦ simbolul
Πυθοκρίτου rupt
Τιμῶ[ρις]

Grakov, p. 150, nr. 34 (ast.); p. 151, nr. 64 (prod.)

314(149). Inv. 34708. Albești, 1988, SB, c. 48, — 1,20 m (Pl. VII/20)

[ἀστυνόμου]
[Μ]νήσιος[τοῦ] ↑ Nike
[Φ]ορμίωνος
[Α]γάθου

Grakov, p. 150, nr. 35 (ast.) nr. 1 (prod.)
Tip Pridik, 1917, p. 75, nr. 288

315(150). Inv. 14144. Albești, 1977, Sc, c. 66, — 0,30 m (Pl. VII/21)

Fragment din gîtul și toarta unei amfore sinopeene. Se păstrează jumătatea dreaptă a stampilei aplicate pe una din torți; unele litere sînt tocite. Înălțimea gîtului = 8,7cm; diametrul = 10 cm.

[ἀστυνό]μ[ο]υ
[Μνή]σ[ι]ος τοῦ ↑ Nike
[Φορμ]ίωνος
[Μενίσ]κος si ve
[Μαρκ]κός

Grakov, p. 150, nr. 35 (ast.); nr. 46, 44 (prod.)
Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 53, nr. 25

16(151). Inv. 29732. Albești, 1978, SC, c. 61 (Pl. VIII/1)

Amforă fragmentară de tip Sinope; pentru forma vasului, vezi M. Bărbulescu, L. Buzoianu, N. Cheluță-Georgescu, *Pontica*, 20, 1978, pl. II/5. VII/6 Toarta vasului prezintă începutul unei stampile:

[ἀστυνόμου] simbolul
Μν[ή]σιος τοῦ rupt
Φο[ρμ]ίωνος

317(15). Inv. 31664. Albești, 1982, SA, c. 45, — 0,20 m Pl. VIII/2; XIV/9)

ἀστυνόμου
Πλεισταρχίδου ← vinător
τοῦ Ἀττημάντου | cu lance
Διονόσιος

Grakov, p. 150, nr. 37 (ast.); nr. 25 (prod.)
Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 53—54 nr. 26

318(153). Inv. 22013. Albești, 1978, SA, c. 30, — 0,15 m (Pl. VIII/3; XIV/10)

ἀστυνόμου
Πόσιος τοῦ Δαίσι
κου
Θυαίας

simbol neclar:
probabil ciorchine

Grakov, p. 150, nr. 39) ast.); p. 145, nr. 29 (prod., grupa a V-a)
Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 54, nr. 27

319(154). Inv. 14400. Albești, 1977, SB, c. 69–79 (Pl. VIII/4; XIV/11)

[ἀστυνομοῦντος]
Πόσιος τοῦ
Στρατονίκου
Ἀπολλωνίου[ς]

← cap feminin
cu cască

Grakov, p. 150, nr. 40 (ast.); nr. 8 (prod.)
Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 54, nr. 28

320(155). Inv. 31566. Albești, 1980, SB, c. 35, — 0,60 m (Pl. VIII/5)

[ἀστυνομοῦντος]
Πόσιος τοῦ
Στρατονίκου
Ἀπολλωνίου[ς]

← cap feminin
cu cască

321(156). Inv. 31556. Albești, 1976, SB, c. 50, — 1,60 m (Pl. VIII/6; XIV/12)

[ἀστυνο]μοῦντος
Πόσιος τοῦ
Στρατονίκου
Ἡρακλέων

→ cap feminin
cu cască

Producătorul Ἡρακλέων atestat prima dată în arealul vest-pontic

322(157). Inv. 33671. Albești, 1985, SA (Pl. VIII/7)

[ἀστυνομοῦντος]
Πόσιος τοῦ
Στρατονίκου
Ἡφαίστιος

→ cap feminin
cu cască

Grakov, p. 150, nr. 32 (prod.)

323(158). Inv. 34706. Albești, 1987, SE, c. 39, — 0,50 m (Pl. VIII/8)

ἀστυ[νόμου]
Πόσιος[τοῦ]
Στρατο[νίκου]
[.]

simbolul
rupt

324(159). Inv. 31555. Albești, 1980, SB, c. 16, — 0,50 m (Pl. VIII/9; XIV/13)

[ἀστυ]νομοῦντος
Πρωταγόρου
τοῦ Κυνί(σ)κου
Ἰ[φ]αίσι[τιος]

Nike cu
ramură
în mîna
stîngă

Grakov, p. 150, nr. 42 (ast.)
Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 59, nr. 29

ΜΑ
Φ.

1

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΠΛΕΙΣΤΑΡΧΙΔΟΥ
ΤΟΥ ΑΓΓΗΜΑΝΤΟΥ
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

2

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΠΟΣΙΟΣ ΤΟΥ ΔΑΙΣ
ΚΟΥ
ΟΥΑΙΑΣ

3

ΠΟΣΙΟΣ ΤΟΥ
ΣΤΡΑΤΟΝΙΚΟΥ
ΑΠΟΛΛΑΝΙΟ

4

ΠΟΣΙΟΣ ΤΟΥ
ΣΤΡΑΤΟΝΙΚΟΥ
ΛΟ...

5

ΠΟΣΙΟΣ ΤΟΥ
ΣΤΡΑΤΟΝΙΚ
ΗΛΑΚΛΕΛΝ

6

ΠΟΣΙΟΣ ΤΟΥ
ΣΤΡΑΤΟΝΙΚΟΥ
ΗΦΑΙΣΤΙΟΣ

7

ΑΣΤΥ.
ΠΟΣΙΟΣ
ΣΤΡΑΤ.

8

ΠΟΣΙΟΣ ΤΟΥ
ΣΤΡΑΤΟΝΙΚΟΥ
ΗΛΑΚΛΕΛΝ

9

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ
ΠΡΩΤΟΥ
ΤΟΥ ΚΥΝΙΣ
ΘΕΩΝ

10

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΠΡΩΤΟΥ
ΤΟΥ ΚΥΝΙΣ
ΘΕΩΝ

11

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ
ΦΑΙΝΙΓΟΥ
ΗΛΑΚΛΕΛΝ

12

ΝΤΟΣ
ΟΥ
ΣΚΟΙ

13

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΦΗΜΙΟΥ ΤΟΥ
ΘΕΟΠΕΙΔΟΥ

14

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΦΗΜΙΟΥ
ΘΕΟΠΕΙΔΟΥ

15

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΦΗΜΙΟΥ ΤΟΥ
ΘΕΟΠΕΙΔΟΥ

16

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΦΗΜΙΟΥ ΤΟΥ
ΘΕΟΠΕΙΔΟΥ

17

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΑΠΟΛΛΟΔΟΡΟΥ
ΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

18

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΑΠΟΛΛΟΔΟΡΟΥ
ΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

19

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΦΗΜΙΟΥ ΤΟΥ
ΘΕΟΠΕΙΔΟΥ

20

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΦΗΜΙΟΥ ΤΟΥ
ΘΕΟΠΕΙΔΟΥ

21

ΑΣΤΥΝΟΜΟΥ
ΦΗΜΙΟΥ ΤΟΥ
ΘΕΟΠΕΙΔΟΥ

22

325(160). Inv. 32435. Albești, 1983, SD, c. 21 (în martorul spre SA, c. 8); (Pl. VIII/10)

ἄστυνομός[υ]ντος
Πρωτ[α]γά[ρ]ου
τοῦ Κυνίσκου
Θέων

simbolul
rupt

Grakov, p. 145, nr. 28 (prod., grupa a V-a)

Tip Canarache, nr. 332 (reconstituirea pentru numele producătorului neacceptată de M. Lazarov, *loc. cit.*)

326(161). Inv. 34743. Albești, 1988, SB, c. 38–39, — 0,45–0,55 m. (Pl. VIII/11; XIV/14)

ἄσ[τ]υνομός[υ]ντος
Πρωταγόρου
τοῦ Κυνίσκου
Θέων

Eros

327(162). Inv. 32439. Albești, 1983, SB, c. 2 (martor); (Pl. VIII/13)

[ἄστυνομός]υντος
Πρωταγόρου
[τοῦ Κυνίσκου]
[. . . .]

Eros

328(163). Inv. 21592. Albești, 1976, SB, c. 7 — 0,55 m (Pl. VIII/12; XIV/15)

ἄστυνόμος[υ]
Φαινίπου
[Κ]τήσω[υ]

personaj feminin
cu două torțe

Grakov, p. 150, nr. 45 (ast.); nr. 40 (prod.)

Tip M. Gramatopol, Gh. Poenaru-Bordea, *Callatis*, nr. 341 (exemplar citit Φαινίπου de autori și reconstituit Φαινίπου τοῦ Πασυλάρου de M. Lazarov, *Sinope* p. 54, nr. 31. Ia o recitare a ștampilei — acum inv. 9651 — s-a putut întregi numele Φαινίπου și interpreta legenda ca „personaj feminin“

329(164). Inv. 31662. Albești, 1981, SB, c. 151, — 0,45 m (Pl. VIII/14; XIV/16)

ἄστυνόμος
Φημίον τοῦ
Θεοπέθου

Hiketes
pe altar

Grakov, p. 150, nr. 46 (st.)

Tip M. Gramatopol, Gh. Poenaru-Bordea, *Callatis*, nr. 597, 598 (?)

330(165). Inv. 32420. Albești, 1982, SB, c. 38 (Pl. VIII/15; XIV/17)

ἄστυνόμος
Φημίον τοῦ
Θεοπέθου

simbolul
rupt

331(166). Inv. 33673. Albești, 1985 (Pl. VIII/16; XIV/18)

ἄστυνόμος
Φημίον τοῦ
[Θε]οπέθου

Hiketes
pe altar

332(167). Inv. 22012. Albești, 1978, SA, c. 53, — 0,50 m (Pl. VIII/7)

[ἄστυνόμος]
Φη[μίον]τοῦ
Θεοπέθου

Hiketes
pe altar

NUME DE ASTYNOMI COMUNE GRUPELOR V ȘI VI

333(168). Inv. 22025. Albești, 1979, SA, c. 63, — 0,55 m (Pl. VIII/18; XV/1)

ἀστυνόμου
Ἀπολλοδώρου
τοῦ Διονυσίου

Grakov, p. 153, nr. 2

Tip M. Gramatopol, Gh. Poenaru-Bordea, *Callatis*, nr. 525—528.

Vezi și M. Lazarov, *Sinope*, p. 55, nr. 1

334(169). Inv. 31589. Albești, 1981, SB, c. 82 (în martor) (Pl. VIII/19; XV/2)

ἀστυνομοῦντος
Ἀπολλοδώρου
τοῦ Διονυσίου

335(170). Inv. 31831. Albești, 1977, SB, c. 2, — 0,45 m (Pl. VIII/20)

ἀστυ[νομοῦντος] ↑ cap de
"ἰφιος τοῦ Ἑστιάου] Silehn
Ἀγέθων

Grakov, p. 153, nr. 12

Tip Canarache, nr. 289. Vezi astynomul la M. Lazarov, *Sinope*, p. 55, nr. 5

336(171). Inv. 14103. Albești, 1977, SC, c. 61, — 0,85 m (Pl. VIII/21; XV/3)

[ἀστυ]νόμου
"ἰφιος τοῦ
Ἑστιάου
Ἡφίστιος ↑ cap de
Silen

M. Gramatopol, Gh. Poenaru-Bordea, *Callatis*, nr. 1121 prezintă o stampilă (altă variantă însă de dispunere), cu numele producătorului în forma [...] ΣΤ/ [...], rămasă nereconstituită și simbolul „ciorchine”. Probabil este vorba tot de Ἡφίστιος iar simbolul reinterpretat, „cap de Silen”. Vezi și Al. Avram, *SCIVA*, 39, 1988, 3, p. 310, nr. 97 și discuția din articolul nostru.

337(172). Inv. 31677. Albești, 1981, SB, c. 2, — 0,45 m (Pl. VIII/22; XV/4)

ἀστυνομοῦντος
"ἰφιος τοῦ Ἑστιάου ↑ cap de
Ἡφίστιος Silen

338(173). Inv. 14394. Albești, 1977, SA, c. 1 (Pl. IX/1; XV/5)

ἀσ[τυ]νόμου
"ἰφιος τοῦ
Ἑστιάου
Φιλήμων ↑ cap de
Silen

Tip L. Buzoianu, N. Cheluță-Georgescu, *Pontica*, 16, 1983, p. 180, nr. 79

339(174). Inv. 34740. Albești, 1989, SB, c. 43, — 0,20 m (Pl. IX/2; XVI/9)

[ἀστυνόμου]
"ἰφιος τοῦ
Ἑστιάου
Φιλήμων ↑ cap de
Silen

340(175). Inv. 21597. Albești, 1976, SB, c. 72, — 0,70 m (Pl. IX/3; XV/6)

[ἄστυ νόμου]
[ν] φιος τοῦ
Ἑστιάιου
Φιλήμων

↑ cap de
Silen

341(176). Inv. 21596. Albești, 1975, SA, c. 1 (Pl. IX/4)

[ἄστυ νόμου]
[ν] φιος τοῦ
Ἑστιάιου
Φιλήμων

↑ cap de
Silen

342(177). Inv. 31569. Albești, 1980, SB, c. 36, — 0,40 m (Pl. IX/5)

[ἄστυ νόμου]
[ν] φιος τοῦ
Ἑστιάιου
Φιλήμων

↑ cap de
Silen

343(178). Inv. 21583. Albești, 1976, SA, c. 6, — 0,35 m (Pl. IX/6)

[ἄστυ νομοῦν τοῦ]
[ν] φιος τοῦ Ἑστιάιου
[.]

cap de
Silen

ȘTAMPILE CU NUME DE PRODUCĂTORI

344(179). Inv. 32424. Albești, 1982, SA, c. 38, — 0,75 m (Pl. IX/7)

Ἀγάρων

Producător, grupele IV—VI. Tip M. Gramatopol, Gh. Poenaru-Bordea, *Callatis*, nr. 600—601

345(180). Inv. 32404. Albești, 1979, SB, c. 31, — 0,35 m (Pl. IX/8; XV/7)

Ἀπατοῦρι[ος]

Producător, grupele IV—VI. Tip Al. Avram, *loc. cit.*, p. 311, nr. 110

346(181). Inv. 22022. Albești, 1979, SB, c. 63 (Pl. IX/9; XV/8)

Ἀρτέμων

Producător, grupa a V-a. Îl aflăm, în general, în asociație cu astynomi din aceeași grupă. Neînregistrat singur la M. Lazarov, *Sinope*, p. 57

347(182). Inv. 33676. Albești, 1985, SD, c. 12, — 0,70 (Pl. IX/10; XV/9)

Δαῖσκος

Producător, grupele III și V; numele în nominativ; probabil, aici, producătorul din grupa a V-a. Neînregistrat la M. Lazarov, *loc. cit.*

348(183). Inv. 32402. Albești, 1982, SA, c. 45 (Pl. IX/11; XV/10)

Δᾶς ↓ ciorchine

Pridik, 1917, p. 111, nr. 211.

349(184). Inv. 34735. Albești, 1988, SA, c. 33, — 0,10—0,55 m (Pl. IX/12; XVI/10)

Δᾶς ↓ ciorchine



350(185). Inv. 32389. Albești, 1982, SD, c. 93, — 0,75 m (Pl. IX/13)

‘Ερ [μωνος]

Producător, grupa a V-a. Reconstituire ipotetică după M. Gramatopol, Gh. Poenaru, Bordea, *Callatis*, nr. 606. Același nume și cu emblemă însă, la Pridik, 1917, p. 111, nr. 127

351(186). Inv. 21603. Albești, 1975, SA (Pl. IX/14)

‘Ε[στυ]αῖος

Producător, grupele III—VI. Nume neinregistrat de M. Lazarov, *loc. cit.*

352(187). Inv. 14367. Albești, 1978, SA, c. 1, — 1,15 m (Pl. IX/15; XV/11)

Κλεῖνετος |→ capul lui
Νουμηνίου | Heracles

Tip Pridik, 1917, p. 83, nr. 444. Neinregistrat de M. Lazarov, *loc. cit.*

353(188). Inv. 31559. Albești, 1979, SB (Pl. IX/16)

Κλ[εῖνε]τος |→ capul lui
Νουμηνίου | Heracles

354(189). Inv. 32393. Albești, 1978, SC, c. 57, — 0,80 m (Pl. IX/17; XV/12)

Κράτων ←| cap bărbos

Tip Pridik, 1917, p. 112, nr. 264 (dat cu proveniență „incertă”). Neinregistrat de M. Lazarov, *loc. cit.*

355(190). Inv. 21585. Albești, 1976, SA c. 15, — 0,93 m (Pl. IX/18)

Πρωτος |→ cap de bărbat

Producător, grupele IV—VI. Tip Dacia, 7—8, 1937—1940, p. 264, nr. 54

356(191). Inv. 33643. Albești, 1984, SA, c. 23—30 (martor); (Pl. IX/19; XV/13)

Πρωτος

ȘTAMPILE CU LEGENDA NEINTREGITA

357(192). Inv. 22011. Albești, 1978, SA, c. 51, — 0,70 m (Pl. IX/20)

[.]ου
[.]υ ↓ ciorchine
[.]ς

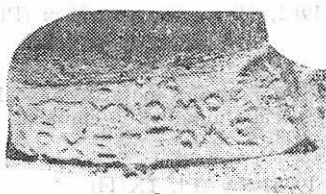
Probabil astynomul Αλσίνης, din grupa a IV-a. Simbolul „ciorchine” apare și cu alți astynomi: Απολλωνίδης, Διονύσιου, Ποσειδωνίου, Δημητρίου, Φίς, Ζωπύρου etc. Dată fiind lățimea ștampilei (22 mm), nu pare ca legenda să se fi întins pe mai mult de trei rânduri.

358(193). Inv. 31568. Albești, 1980, SB, c. 35, — 0,60 m (Pl. IX/21)

[.]
[.]
[.]ς ↓ ciorchine



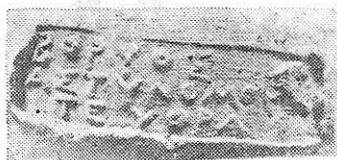
1



2



3



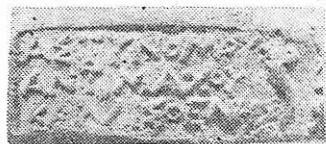
4



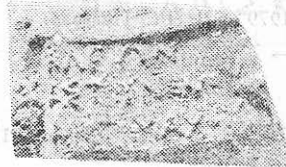
5



6



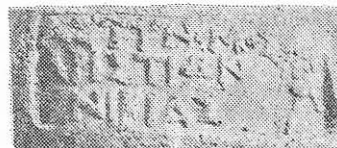
7



8



9



10



11



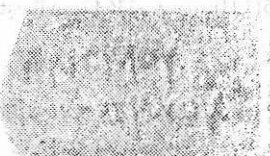
12



13



14



15



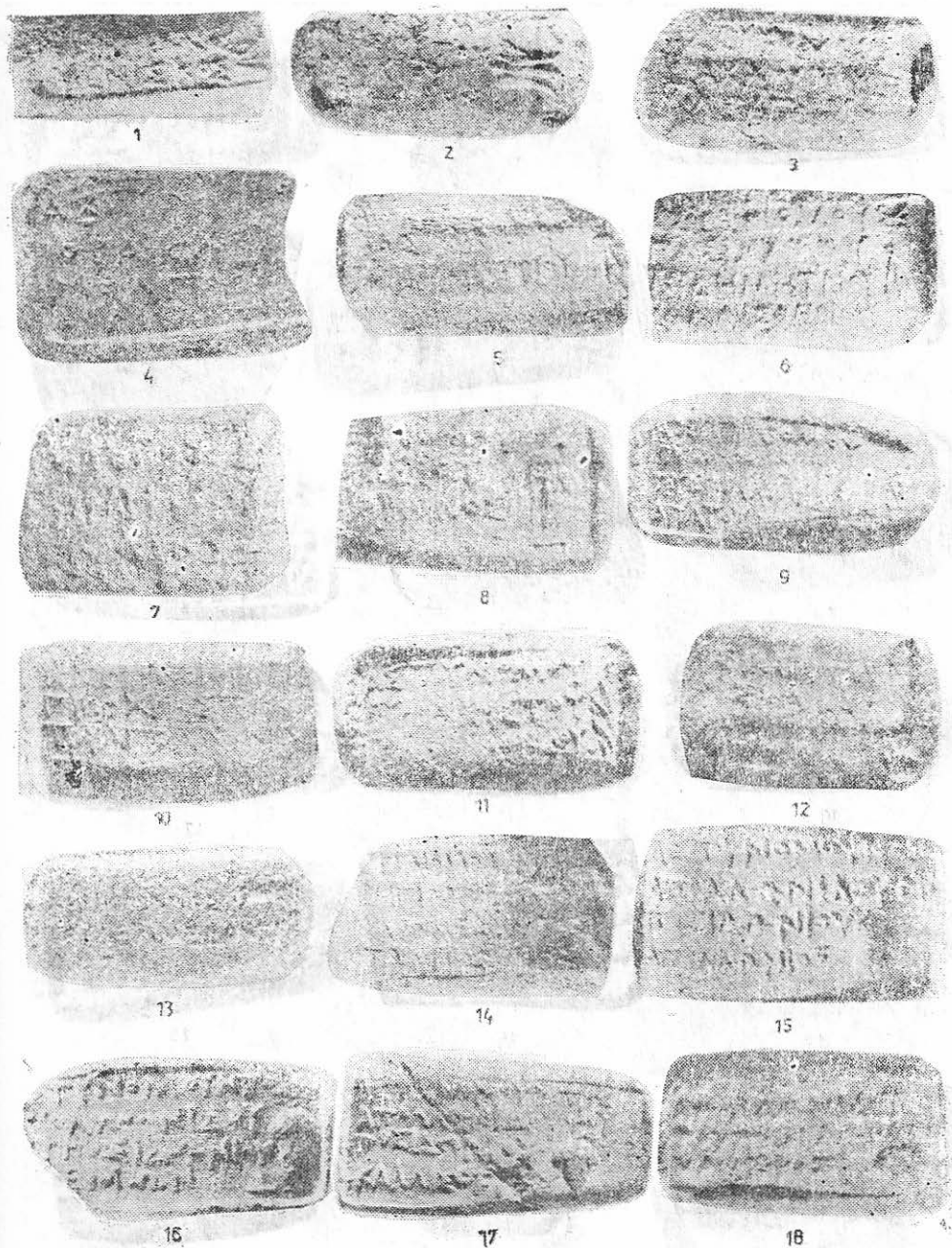
16



17



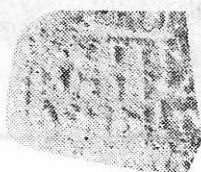
18



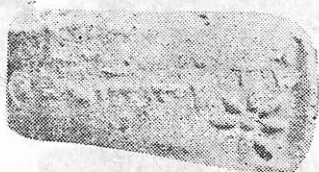
PLAȘA XI



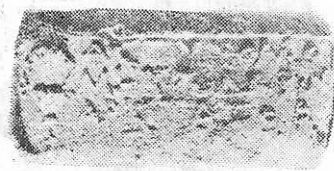
1



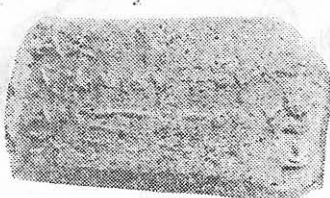
2



3



4



5



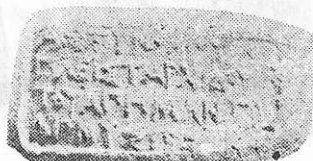
6



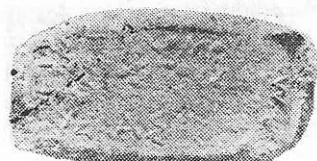
7



8



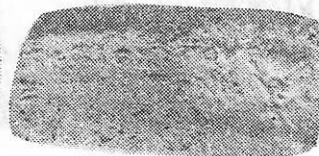
9



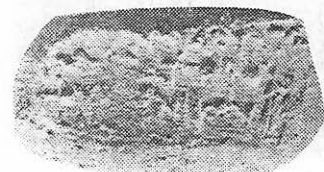
10



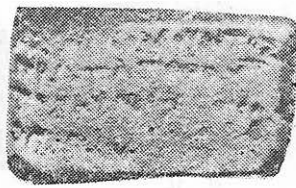
11



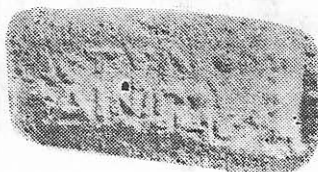
12



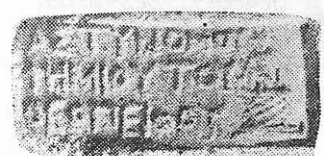
13



14



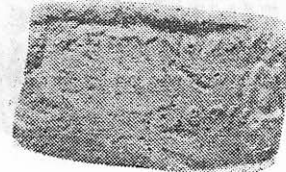
15



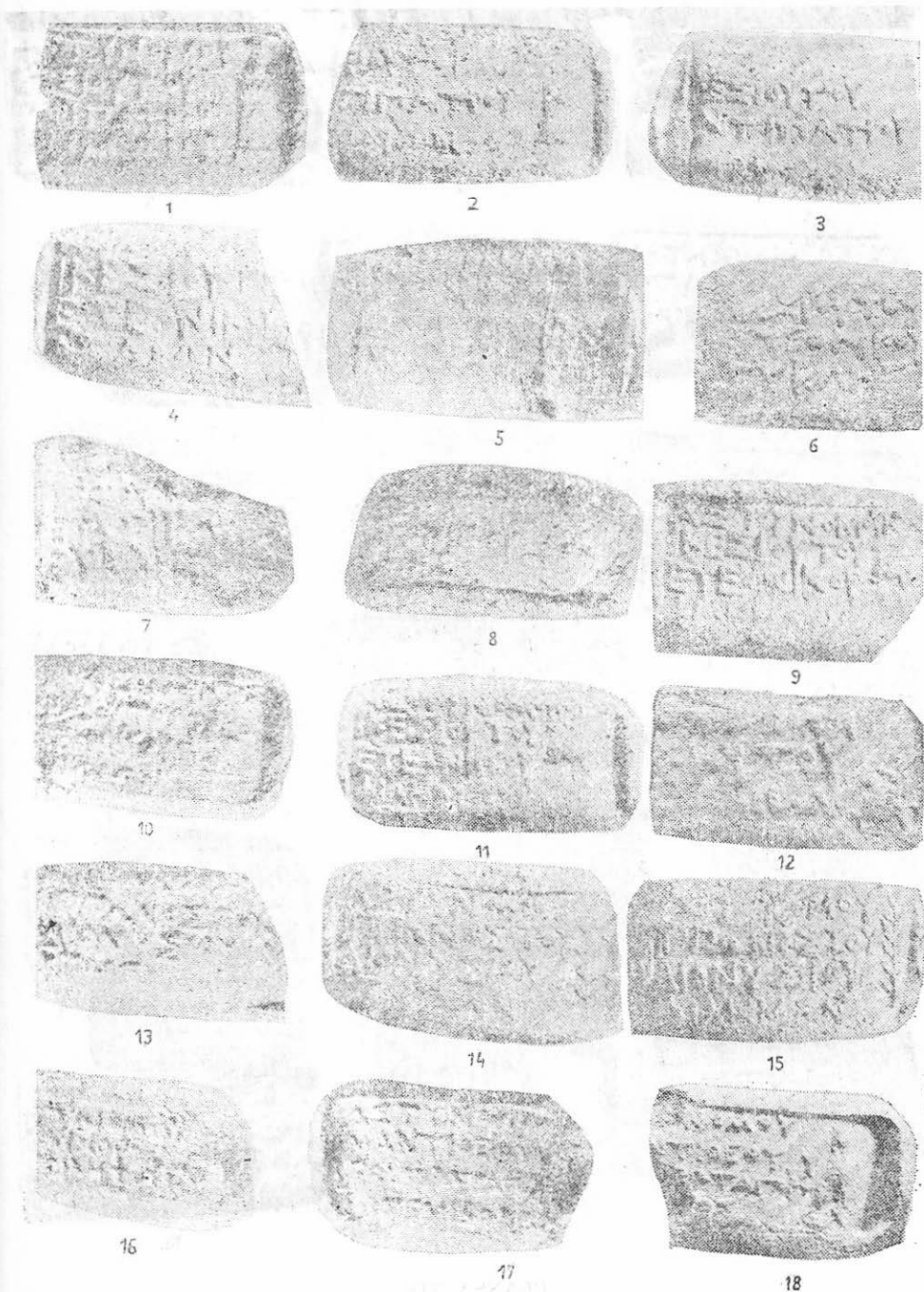
16



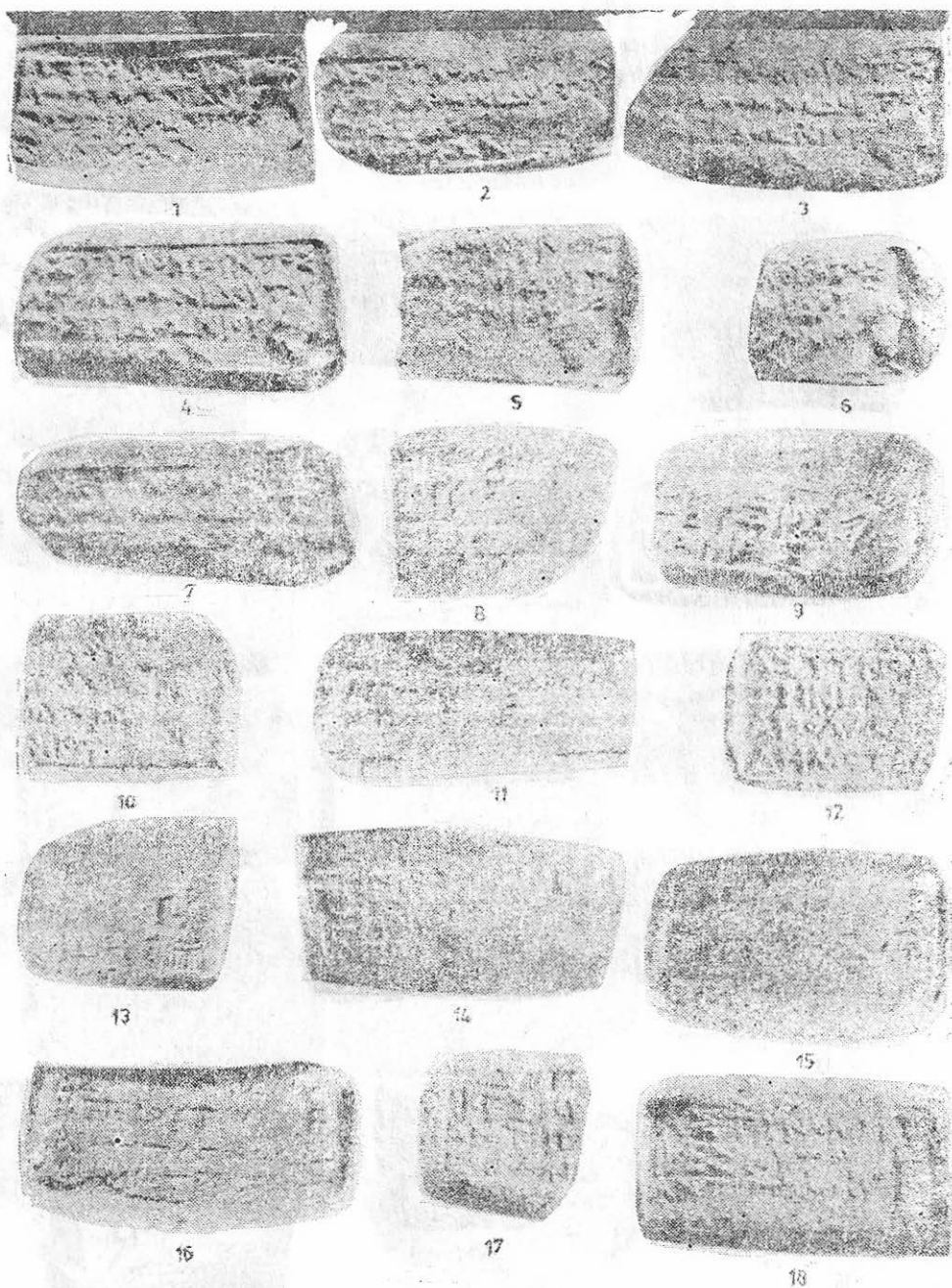
17



18



PLAȘA XIII



PLAȘA XIV



1



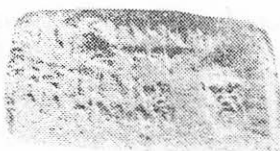
2



3



4



5



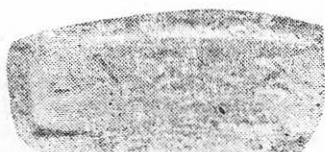
6



7



8



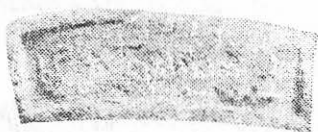
9



10



11



12



13



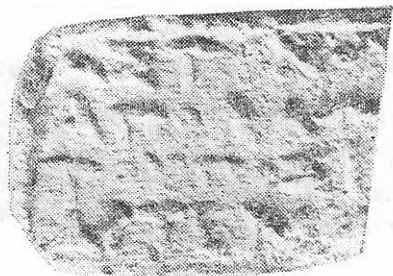
14



15



1.



2.



3.



4.



5.



6.



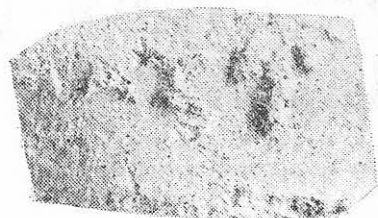
7.



8.



9.



10.

359(194). Inv. 32397. Albești, 1981, SB, c. 26, — 0,45 m (Pl. IX/22)

ἀστ[.]
 Αἰσ[.]

Numele astynomului poate fi Αἰσχίνης sau Αἰσχίνης însoțit de diverse patronimice: Αἰσυνήτης sau Αἰσχιών. După locul de descoperire, posibil să avem de a face cu un astynomi din grupele V sau VI.

360(195). Inv. 21445. Albești, 1976, SB, c. 3, — 0,40 m (Pl. IX/23)

ἀστ[.]
 τοσ[.]

Dăm spre exemplificare două întregiri posibile, după Canarache, nr. 315:

ἀστ[υνομοῦν]
 τοσ[Μνησικλέους]

și nr. 338:

ἀστ[υνομοῦν]
 τοσ[Γιλλου τοῦ
 Φιλίσκου]

Pentru a doua posibilitate, vezi mai sus nr. 221(56)

361(196). Inv. 22014. Albești, 1978, SB, c. 48, — 1,05 m (Pl. IX/24; XV/14)

Ștampilă rectangulară ruptă la stînga și cu cadrul de jos șters. Legenda conține doar titulatura, plasată la mijlocul ștampei. Simbolul este plasat deasupra, tot la mijloc, probabil „cap de bărbat orientat spre stînga“. În partea dreaptă, alt simbol sau un rebut.

cap de bărbat orientat
 spre stînga (?); neclar
 [ἀστ]υνόμου

362(197). Inv. 21602. Albești, 1974, SA, c. 5, — 0,30 m (Pl. IX/25)

Din ștampilă se păstrează câteva litere din ultimul rînd și simbolul.

[.] λῆς → cap

Eventual Pridik, 1917, p. 66, nr. 87, cu același simbol și legenda [ἀστυνόμου]/

Δημητρίου/Κινῶλις

363(198). Inv. 32425. Albești, 1980, SB, c. 35, — 0,15—0,60 m (Pl. IX/26)

Ζοπ[. . .] οῦ
 [.]

simbol
 neclar

Pe rîndul doi, eventual nn Ζώπυρος,

364(199). Inv. 33674. Albești, 1985 (Pl. IX/27)

[ἀστυνό]μου
 [.] οῦ
 [.] οῦ

stea cu
 8 raze

Posibil un Μητροδώρος ὁ Ἀθηναῖος, după dispunerea din Pridik, 1917, p. 139, nr. 14

365(200). Inv. 33677. Albești, 1985, SD, c. 12—22, — 0,30 m (Pl. IX/28)

[.] τοσ
 [.] οῦ
 [.] οῦ
 [.]

vas cu
 toarte

În general, simbolul apare cu astynomi din grupa a IV-a

366(201). Inv. 32395. Albești, 1978, SA, c. 16 (Pl. IX/29)

[.] ον
[.] νο

367(202). Inv. 32423. Albești, 1982, SA, c. 45, — 0,35 m (Pl. IX/30)

[.] ων
[.]
[.]

368(203). Inv. 32399. Albești, 1980, SB (Pl. IX/31)

Din ștampilă s-a păstrat numai simbolul „kerykeion” cu fundă”. Simbol asemănător, Canarache, nr. 319, cu astynomul Πάσιχός ὁ Δημητρίου; vezi și Pridik, 1917, tabl. XIV/3, cu același astynom.

B. ȘTAMPILE PE CĂRĂMIZI

369(204). Inv. 32394. Albești, 1982, SD, c. 91, — 0,70 m (Pl. IX/32; XV/15)

Διονυσίου
ἐπὶ Μεναλκῆ(ους)
ἀστυνόμου

Vezi discuția în articol, p. 31

INDICE DE NUME

- *Αγαθων — prod. 274(109)—276(111); 314(149); 335(170); 344(179)
- *Αγροίλας — prod. 292(127)
- *Αθηνάδας — prod. 245(80)
- *Αθηνάππος ὁ Μητροδώρου — ast. 227(62)
- *Αίσχινης — ast. 171(6)—173(8)
- *Ανδρων — prod. 186(21)
- *Αντίμαχος — ast. 174(9); 175(10)
- *Αντίπατρος ὁ Νίκωνος — ast. 186(21)—192(27)
- *Απατούριος — prod. 187(22); 215(50); 246(81); 256(91); 257(92); 345(180)
- *Απολλόδωρος ὁ Διονυσίου — ast. 333(168)—334(169)
- *Απολλωνίδης ὁ Ποσειδωνίου — ast. 228(63)—244(79)
- *Απολλώνιος — prod. 228(63); 250(85); 319(454); 320(155)
- *Αριστίων — ast. 176(11)—177(12)
- *Αρτεμίδωρος — prod. 298(133)—299(134)
- *Αρτέμων — prod. 229(64)—230(65); 346(181)
- *Αρχεπτόλεμος — prod. 167(2)
- *Ασώτης — prod. 251(86)
- Βάκχιος — prod. 294(129)
- Βόρις — ast. 169(4)
- Βόρις ὁ Ζεύξιος — ast. 245(80)—248(83)
- Δάισκος — prod. 198(33); 347(182)
- Δῆς — prod. 223(58); 348(183)—349(184)
- Δημήτριος — ast. 178(13)
- Δημήτριος — prod. 260(95); 261(96); 277(112); 293(128); 303(138)

- Δηιοτέλης
 Διονύσιος
 Διονύσιος ὁ Ἀπηνάκτου
 Ἐκαταῖος
 Ἐρμαῖος
 Ἐρμάφιλος
 Ἐρμων
 Ἐρειαῖος
 Ἐστιαῖος
 Εὐκλῆς
 Εὐτυχος
 Ζῆνις ὁ Ἀπολλοδώρου
 Ζωπύριων
 Ἡρακλείδης
 Ἡρακλείδης ὁ Ἐκαταίου
 Ἡρακλέων
 Ἡρόνυμος ὁ Ποσειδωνίου
 Ἡφαίστιος
 Θεόδωρος
 Θεόδωρος
 Θέων
 Θηρικλῆς ὁ Ἀπολλωνίου
 Θουκίας
 Ἰκέσιος
 Ἰκέσιος ὁ Ἀντιπάτρου
 Ἰκέσιος ὁ Βακχίου
 Ἰκέσιος ὁ Ἑρσυνίκου
 Ἰόβακχος ὁ Μολπαγόρου
 Ἰππών ὁ Διονυσίου
 Ἰρις ὁ Ἐστιαίου
 Καλλισθένης
 Καλλισθένης
 Καλλίχορος ὁ πρωταγόρου
 Κεφαλίων
 Κλεάνετος
 Κλεάνετος (ὁ) Νουμηνίου
 Κλέων
 Κρατίσταρχος
 Κράτων
 Κτηρικλῆς
 Κτήσων
 Λεωμέδων ὁ Ἐπιδήμου
 Μανικκός
 Μαντίθεος ὁ Πρωταγόρου
 Μενάκκης
 Μενίσκος
 Μένων
 Μῆνις
 Μητροδωρος ὁ Ἀθηνίππου
 Μητροδωρος ὁ Ἀρισταγόρου
 Μικρίας ὁ Ἀρισταγόρου
 Μικρίας ὁ Προβακρίτου
 Μιτροπάτης
 Μυῆσις
 Μυῆσις
 Μυῆσις ὁ Φορμίωνος
 Μούμιος
 Νάβπων ὁ Καλλισθένης
 — prod. 252(87)
 — prod. 207(42); 317(152); 369(204)
 — ast. 249(84)
 — ast. 179(14)
 — prod. 216(51)
 — prod. 262(97)
 — prod. 350(185)
 — ast. 180(15)
 — prod. 351(186)
 — prod. 208(43); 278(113)—279(114)
 — prod. 307(142)
 — ast. 250(85)—254(89)
 — ast. 166(1)
 — prod. 188(23); 253(88)
 — ast. 255(90)
 — prod. 321(156)
 — ast. 256(91)
 — prod. 193(28); 322(157); 324(159);
 336(171)—337(172)
 — prod. 194(29)
 — prod. 189(24)—190(25)
 — prod. 325(160)—326(161)
 — ast. 257(92)—259(94)
 — prod. 318(153)
 — ast. 181(16)
 — ast. 260(95)—273(108)
 — ast. 193(28)—196(31)
 — ast. 274(109)—287(122)
 — ast. 197(32)—201(36)
 — ast. 288(123)—290(125)
 — ast. 335(170)—343(178)
 — ast. 182(17)—183(18)
 — prod. 174(9); 205(40); 220(55); 231(66)
 — ast. 291(126)—293(128)
 — prod. 195(30)
 — prod. 202(37); 306(141)
 — prod. 352(187)—353(188)
 — prod. 175(10)
 — ast. 184(19)—185(20)
 — prod. 354(189)
 — prod. 182(17)
 — prod. 288(123)—289(124); 328(163)
 — ast. 294(129)—297(132)
 — prod. 232(67); 315(150)?
 — ast. 298(133)—302(137)
 — ast. 369(204)
 — prod. 191(26); 300(135); 315(150)?
 — prod. 206(41)
 — prod. 308(143)—310(145)
 — ast. 303(138)—305(140)
 — ast. 306(141)
 — ast. 307(142)—312(147)
 — ast. 313(148)
 — prod. 224(59)—225(60)
 — ast. 167(2)
 — prod. 210(45)
 — ast. 314(149)—316(151)
 — prod. 211(46)
 — ast. 202(37)

Ναυσικράτης	— prod. 212(47)
Νικίας	— prod. 176(11); 178(13)
Νουμήνιος	— prod. 181(16)
Πάπης	— prod. 263(98)—264(99); 280(115)
Πασιγάρης ὁ Δημητρίου	— ast. 203(38)—206(41)
Πλεισταρχίδης ὁ Ἀπηνάντου	— ast. 317(152)
Πολύκτωρ ὁ Δημητρίου	— ast. 207(42)
	— prod. 265(100)—266(101)
Πολύχρμος	— prod. 168(3)
Ποσειδώνιος	— prod. 226(61)
Ποσιδείσιος	— ast. 208(43)—214(49)
Ποσιδείσιος ὁ Θεαρίωνος	— ast. 318(153)
Πόσις ὁ Δαίσκου	— ast. 319(154)—323(158)
Πόσις ὁ Στρατονίκου	— ast. 324(159)—327(162)
Πρωταγόρας ὁ Κυνίσκου	— prod. 183(18)—185(20); 355(190)—356(191)
Πρώτος	— prod. 166(1)
Πύθης	— ast. 170(5)
Πύθοκλῆς	— ast. 215(50)—219(54)
	— prod. 192(27)
Πυθόγρηστος ὁ Ἀπολλωνίδου	— prod. 171(6); 172(7); 311(146)—312(147)
Σάγαρις	— prod. 273(108)
Στέφανος	— prod. 177(12)
Σύμμαχος	— prod. 169(4)
Σωτήριχος	— prod. 313(148)
Τεύθρας	— ast. 220(55)—221(56)
Τιμῶρις	— ast. 328(163)
Ἵλλος ὁ Φιλίσκου	— ast. 329(164)—332(167)
Φαίνιππος	— ast. 222(57)
Φήμιος ὁ Θεοπείθου	— prod. 199(34); 221(56); 233(68)—241(76); 267(102)—271(106); 281(116)—284(119); 287(122); 290(125); 295(130); 338(173)—342(177)
Φήμιος ὁ Θυσίλεω	— ast. 168(3)
Φιλήμων	— prod. 173(8)
Φίλων	— prod. 247(82)
Φίλων	— prod. 200(35); 248(83)
Χαβρίας	— ast. 223(58)—226(61)
Χάρης	
Χορηγίων ὁ Λεωμέδοντος	

INDICE DE SIMBOLURI

- acrostil — 215(50)—217(52); 219(54) ?
 arc în tolbă — 182(17)—183(18)
 cal de mare (?) — 292(127)
 cap de bărbat — 355(190); 361(196)—362(197)
 cap cu barbă — 167(2); 169(4); 207(42) ?; 354(189)
 cap cu cunună murală — 178(13)
 cap feminin cu cască — 319(154)—322(157)
 cap Heracles — 352(187)—353(188)
 cap de Silen — 170(5); 184(19)—185(20); 335(170)—343(178)
 cap Serapis — 220(55)—221(56)
 călăreț — 274(109)—277(112); 279(114)—283(118); 285(120)—287(122); 295(130)—297(132)
 ciorchine — 171(6)—173(8); 228(63)—229(64); 231(66)—236(71); 238(73); 240(75)—244(79); 318(153) ?; 348(183)—349(184); 357(192)—358(193)
 cornul abundenței — 174(9); 175(10)

- divinitate feminină rezemată de o coloană cu cornul abundenței în mîna stîngă — 209(44) ; 212(47)—214(49) ; 255(90)
 divinitate feminină ținînd în mîini cite o torță — 245(80)—247(82)
 Eros — 326(161)—327(162)
 floare — 168(3)
 ghioga — 166(1) ; 168(3)
 hermă — 260(95) ; 263(98) ; 267(102)—270(105) ; 273(108)
 Hiketes pe altar — 329(164) ; 331(166)—332(167)
 kantharos — 305(141)
 kerykeion cu fundă — 203(38)—206(41)
 leu mergînd — 258(93)
 leu triumfător pe taur rănit — 299(134) ; 301(136)
 Nike — 314(149)—315(150)
 Nike conducînd quadriga — 223(58)—224(59)
 Nike cu ramură în mîna stîngă — 324(159)
 pasăre — 181(16)
 personaj feminin cu două torțe — 328(163)
 proră de corabie — 186(21) ; 188(23)—194(29) ; 196(31)
 protomă de leu — 300(135)
 ramură — 288(123)—290(125)
 Satir — 176(11)—177(12)
 stea (cu opt raze) — 227(62) ? ; 303(138) ; 305(140) ; 364(199)
 tirs cu panglică — 179(14)
 trofee — 250(85)—251(86) ; 253(88)—254(89) ; 256(91) ; 307(142)—310(145) ; 312(147)
 vas cu toarte — 365(200)
 vînător cu lance — 317(152)

IMPORTATIONS D'AMPHORES À ALBEȘTI (DÉP. DE CONSTANȚA) : SINOPE

Résumé

A. RĂDULESCU, M. BĂRBULESCU,
L. BUZOIANU, N. CHELUȚA-GEORGESCU

L'étude consacrée aux produits estampillés sinopéens se placent dans la continuation de préoccupations récentes dont l'objet a été constitué la présence des amphores dans la ville gréco-autochtone d'Albești. Après une „remémoration“ de la bibliographie du problème, rapportée à la chronologie des vestiges estampillés sinopéens, on passe à l'analyse proprement dite des pièces arrivées à Albești.

L'étude met en principal l'accent sur les exemplaires des derniers groupes à Grakov — V et VI — lesquels sont, d'ailleurs, les plus nombreux. Un apport considérable dans l'économie de l'ouvrage est donné par les propres observations des auteurs occasionnées par la situation stratigraphique d'Albești. On considère, tour à tour, la présence-en tant qu'éléments auxiliaires de datation — de quelques estampilles thasiennes et rhodiennes, ainsi que l'enregistrement de la situation du terrain rapportée uniquement au niveau de la classe sinopéenne. La corroboration de ces données avec d'autres obtenues des combinaisons de noms astynomes-producteurs donne aux auteurs la possibilité de surprendre des séries d'astynomes placées à la fin du Ve groupe et au début du VIe groupe.

D'autres remarques ont en vue la fréquence de certains noms d'astynomes et producteurs dans le cadre des groupes ; de nouvelles associations de noms ou d'astynomes apparus maintenant dans l'aire du Pont Gauche ; la présence de plusieurs variantes dans le contenu des légendes etc.

Les conclusions générales, à base des vestiges présentés, ont en vue l'individualisation du lot d'estampilles sinopéennes d'Albești.

Le catalogue contient 192 estampilles céramiques sinopéennes découvertes dans les fouilles d'Albești entre 1974—1988 et présentées par l'ordre des groupes d'astynomes établis par B. N. Grakov en 1929, avec certaines rectifications opérées ultérieurement par d'autres chercheurs.

Les envois du catalogue sont faits, par cet ordre, aux :

- listes de noms de l'ouvrage de Grakov ;
- type des estampilles ;
- présences du nom de l'astynome dans l'espace du Pont Gauche.

La structure du catalogue est la suivante : A) Estampilles sur anses d'amphores et B) Estampilles sur tuiles. À la fin, le catalogue présente une liste de noms propres et une liste des symboles.